

ДВЕСТА И ШЕСТО ЗАСЕДАНИЕ

София, четвъртък, 15 август 1991 г.

(Открито в 13 ч. и 17 м.)

Председателствували: заместник-председателите Гиньо Ганев, Никодим Попов.

Секретар: Трифон Митев.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (*звъни*): Заседанието продължава по гласувания от сутринта дневен ред.

За кратко съобщение има думата господин Никодим Попов.

НИКОДИМ ПОПОВ: Уважаемо Бюро на Седмото Велико Народно събрание! Уважаеми дами и господа народни представители! Предварително заявявам, че не искам да правя драма във Великото Народно събрание. По дълг и съвест съобщавам, че днес се навършват 40 години от трагичната участ на Рангел Даскалов от Пловдив - народен представител в Шестото Велико Народно събрание от 1946-1947 г., член на Постоянното присъствие на Българския земеделски народен съюз със секретар Никола Петков.

Инквизиран в продължение на три години в Държавна сигурност, той издъхна. Повтарям думите на поета "... по, мълкни сърце!" Каня народните представители, които желаят, а също и приятелите и почитателите му сред българския народ и най-вече идейните земеделци, дълбоко в душата си благоговейно да почетат паметта на Рангел Даскалов и хилядите загинали за правда, свобода, братство, демокрация.

Вечна му памет! Вечна им памет!

(*Всички стават и почитат паметта на загиналия*)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има народният представител господин Зъзов, който на свой ред по друг повод иска да направи малка информация. Дали е декларация, господа, ще чуем след малко.

ИВАН ЗЪЗОВ: Натоварен съм да прочета една декларация от Комисията по здравеопазването и спорта на Великото Народно събрание.

Уважаеми господин председател, уважаеми колеги народни представители! Комисията по здравеопазването и спорта при Великото Народно събрание изразява тревогата си от организираните ефективни стачки в някои здравни заведения в страната, които има реална опасност да прераснат в общонационална стачка в системата на здравеопазването.

Комисията декларира още веднъж своето несъгласие с тежкия бюджетен дефицит, който правителството определи, а народното представителство гласува за здравеопазването. Ние заявихме свое становище при обсъждането на бюджета и се надявахме, че след неговото глобално гласуване правителството ще се съобрази с нашето възражение и ще осигури един реален бюджет, който да гарантира съществуването на здравната система.

Недостигът на средствата за медикаменти и консумативи постави здравните работници в абсурдни за упражняване на професията си условия. Влоши се сериозно хигиенно-епидемиологичната обстановка в страната, която реално застрашава живота на хората.

Комисията смята, че проблемите в тази страна трябва да се решават по парламентарен път и е неприятно изненадана, че становището на депутатите-медици не ангажира вниманието на правителството, а това става под натиска на извънпарламентарни сили и форми на въздействие.

Като изразяваме своето несъгласие, своето негативно отношение към ефективните стачни действия в здравеопазването, настояваме за корекция на бюджета в този сектор и за спешни правителствени мерки, които ще доведат до нормализиране на обстановката в здравните заведения, където минута бездействие коства човешки живот.

Комисията се надява, че този път нейният глас ще бъде чул от правителството и парламента. Членовете на комисията канят на пресконференция акредитираните журналисти към Великото Народно събрание утре в 12 часа в зала "Запад". Пресконференцията ще бъде на тема: "Спешна помощ на здравеопазването в Република България". Ще бъдем доволни, ако има представители на Министерството на народното здраве, Министерството на финансите и Министерството на социалните грижи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Зънзов, за да бъдете доволни, с цялата си власт на комисия, се обадете на ръководствата на тези министерства да дойдат на пресконференцията. Тя всъщност е обявена.

Ние преминаваме по нашия дневен ред.

Господа, в почивката разговарях с ръководството на Законодателната комисия. Една работна група, която включва представители на различните парламентарни групи, както знаете преглежда целия текст на гласувания Закон за избиране на народни представители, общински съветници и кметове. Заедно с това те правят и една съпоставка дали всички повдигнати въпроси и направени предложения, които биха имали значение за цялостното съдържание на закона, са обхванати от досега гласуваните текстове от нас. Господин Джеров и хората, които работят с него, предлагат до 16 часа те да довършат работата си,

президента съответно за публикация, както постановява конституционната норма. С други думи, по тази точка от дневния ред ще говорим след 16 часа.

Преминаваме към друга точка на гласувания днес дневен ред:

ЗАКОНОПРОЕКТ ЗА ЧАСТИЧНО ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА СОБСТВЕНОСТТА И ПОЛЗВАНЕТО НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ.

Това е законопроектът, който се внесе тук и се поддържа настойчиво...

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (от място): Коя комисия го внася?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Законопроектът се внася от народния представител господин Любомир Иванов. *(Шум в залата, председателстващият звъни)*

За участие в дебатите по този законопроект е поканено ръководството на Министерство на земеделието. То се представлява от заместник-министъра господин Георги Танев.

Освен това напомним, че Законодателната комисия беше възложила на своя работна група да се занимае по-детайлно със спецификата на законопроекта. Още веднъж се потвърди, че това ще бъдат господата Петър Обретенков и Пламен Вълканов.

Текстът на законопроекта е раздален отдавна. Давам думата на вносителю за много кратко встъпление, защото многократно сме слушали аргументацията на господин Иванов, а освен това законопроектът е снабден със съответните мотиви.

ЛЮБОМИР ИВАНОВ *(Зелена партия)*: Предложеният закон за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи предлага създаването на един нов член - 10а - със следния кратък текст: "Българските граждани, чиито земеделски земи са послужили за погасяване на държавен дълг, се обезщетяват по реда и условията на този закон със земя от държавния или общинския поземлен фонд в размерите, посочени в чл. 6, или с нейната парична равностойност."

Накратко все пак бих искал да спомена мотивите към този закон, тъй като може би не всички са имали времето да ги прочетат или все пак не са запознати достатъчно с тях при предишни повдигания на въпроса, те никога не са били подробно излагани.

С приетия Закон за собствеността и ползуването на земеделските земи от март т.г. не бяха обезщетени онези български граждани, с чието имущество в Беломорието българската държава е погасила част от репарациите, наложени с Парижкия договор за мир от 10 февруари 1947 г.

На 9 юли 1964 г. между тогава Народна Република България и Кралство Гърция е сключена спогодба за уреждане на висящи финансови въпроси, пуб-

ликувана в "Държавен вестник" бр. 87 от 3 ноември същата година, която спогодба регулира насрещните претенции на двете страни.

Съгласно тази спогодба се смятат за погасени и окончателно ликвидирани спрямо гръцката държава претенциите за обезщетение на българските физически и юридически лица, чиито имущества, права и интереси са били засегнати от мерките на секвестър, отчуждаване или ликвидация, както и от изоставените техни имущества на гръцка територия. Тези имущества, права и интереси на български физически и юридически лица се придобиват от гръцката държава. По наши данни българските граждани, които са понесли материални вреди от спогодбата от 1964 г. до този момент не са получили обезщетение от българската държава.

Съгласно Закона за задълженията и договорите след изтичане на 3-годишен срок от датата на сключената през 1964 г. спогодба тези български граждани са загубили правото си на иск спрямо държавата, която е погасила свои задължения с тяхно имущество.

Това именно налага възстановяването по законодателен път на тяхното право да получат обезщетение.

Приемането на предлагания проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за земята ще съответствува на възприетия принцип за възстановяване собствеността на бившите собственици или тяхното обезщетение.

Бих искал да добавя, че освен становище на работната група на Законодателната комисия има също и становище на Министерския съвет, изпратено до Великото Народно събрание - то е от 11 юли 1991 г., подписано от министър-председателя. В него се засяга и предложеният законопроект, а именно в становището на Министерския съвет се казва, че "Предложението има за адресат онези български граждани, чиито земи са останали на територията на Република Гърция. Със спогодба между България и Гърция от 1964 г. българската страна е компенсирала част от задълженията си към Гърция с тези земи. Впоследствие собствениците на земите не са обезщетени. Очевидно са ограбени от държавата ..." - се казва в това становище. Мнението на Министерския съвет е, че "Поддържа обезщетяването им със земя или парично".

Искам да добавя, че тук става въпрос не само за имущества и за финанси, а тук става въпрос и за национални интереси. Тези хора са дошли в България след 1944 г., именно защото са били българи. Те са изоставили родните си места, но България тогава не се е погрижила за тях, както преди 9 септември 1944 г. българската държава е положила грижи за бежанците от Егейска Македония. Нещо повече - те са били ограбени, лишени от тяхната собственост без съгласие и фактически без тяхното знание.

През 1953 - 1954 г. народните съвети са искали от тези бежанци клетвени декларации за оставената от тях земя и именно въз основа на тези клетвени декларации те са били признати както от българската, така и от гръцката държава и са послужили фактически на България за изплащането на репарациите.

Отделни хора, които тогава са дошли в София и са се поинтересували от това дали няма да получат компенсация за своите имуществени права, са били изгонени, а някои от тях са и били.

Със земята на тези хора е платен общ дълг и нашето гласуване тук ще покаже дали ние имаме желанието да изравним тези хора с всички останали български граждани по права, които получиха своите права със Закона за земята, или, ако ние го отхвърлим този законопроект, това според мен би значело, сегашното Народно събрание да се солидализира с действията на тогавашното българско правителство.

С приетия Закон за земята ние още веднъж онеправдахме тези български граждани в сравнение с останалите и сега имаме възможността да поправим този пропуск. Десетки са петициите, които са изпратени до Великото Народно събрание, от всички градове на България, където живеят бежанци от Егейска Македония и Беломорска Тракия. Стотици са писмата, които са пристигнали тук. В тях има една надежда, че пропуснатата още един път несправедливост ще бъде поправена и надеждата, че този законопроект в крайна сметка ще бъде приет.

Като вносител от свое име и от името на парламентарната група на Зелената партия, аз разбира се подкрепям законопроекта и предлагам той да бъде приет на първо четене.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: От името на ръководството на Министерството на земеделието давам думата на заместник-министъра господин Георги Танев.

ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР ГЕОРГИ ТАНЕВ: Господин председателствуваш, уважаеми народни представители! Ръководството на Министерството на земеделието подкрепя предложението на депутатите за промяна на Закона за земята в този смисъл, в който беше прочетен. Редно е да се изглади една несправедливост спрямо селските стопани, дали своята земя или, по-скоро, на които им е била взета земята, за да се изравнят дълговете на държавата.

ИВАН ИВАНОВ (БСП, от място): Кога е станало това?

ГЕОРГИ ТАНЕВ: Това ще стане по закона.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Иванов, не си разговаряйте с господин Танев. Нека да го чуем, а след това Вие ще имате думата.

ГЕОРГИ ТАНЕВ: Извинете, но това обезщетение ще стане според Закона за земята и всеки трябва да докаже, че не е бил обезщетен. Едва ли има поземлена комисия, която няма да поиска документални доказателства. Моля и апелирам към вас да подкрепите тази промяна на закона.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: От името на работната група на Законодателната комисия има думата господин Петър Обретенов по законопроекта.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Уважаеми дами и господа! Този кратък законопроект за допълнение към Закона за собствеността върху земята беше твърде отдавна поставен на вниманието на Законодателната комисия от господин Любомир Иванов и ние разгледахме случая и излизаме в подкрепа на предложението законопроект.

Какво е особеното в този случай? Тези аргументи, които изтъкна тук господин Любомир Иванов, няма да ги повтарям. Действително българската държава се е обогатила неоснователно със стойността на тези земи и други имущества, но в конкретния случай става въпрос само за земите, които са били оставени в Беломорска Тракия и те са преминали под патримониума на гръцкото правителство.

В този случай преди сключването на съответната спогодба са били събрани декларации от страната на собствениците, които след това са били двустранно проверени от българското и гръцкото правителство, така че по отношение на това каква собственост е взета има направена щателна проверка.

По силата на тази конвенция между България и Гърция въпросите между двете страни са уредени и тези имоти действително са послужили за компенсация за други български задължения - респективно като компенсация за репарации на България към Гърция.

В Законодателната комисия се поставяше въпросът и в частност пред работната група дали действително по този начин и в този закон трябва да бъдат уредени тези въпроси. Според мен това е най-същественият въпрос, защото всичко друго е съвсем ясно, съществува доклад от страна на Министерския съвет, че собствениците не са обезщетени. Освен това, това би могло да се провери по-нататък, при самото конкретно обезщетяване със земи, за което ние като членове на комисията внасяме предложение от наше име да се направи една добавка към текста на закона, "ако досега не са били обезщетени по друг начин."

Това е единствената добавка, която искаме да направим. Тя е в края на текста.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Прочетете го целия.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: "Български граждани, чиито земеделски земи са послужили за погасяване на държавен дълг, съгласно спогодбата между България и Гърция от 1964 г. (това също е добавка, която искаме да направим) се обезщетяват по реда и условията на този закон със земята от държавния или общинския поземлен фонд в размерите, посочен по член 6 или с нейната парична равностойност, ако досега не са били обезщетени по друг начин".

Това, което исках да добавя: във всички случаи, в чл. 10, ако си спомняте, при гласуването на Закона за земята ние обхванахме всички случаи, в които неправомерно земеделска земя е била присъединена или към Държавния поземлен фонд или към кооперативните стопанства и това обхвана всички хипотези, които ние мислехме, че съществуват тогава. Тази хипотеза тогава не беше обект на нашето внимание по простата причина, че не е била поставяна. Тя се постави по-късно от Министерството на външните работи.

Не би могло под общата рубрика "неправомерно взети" да се има предвид и тази хипотеза и ние предлагаме да бъде уредена по специален начин и въпросната хипотеза. Така че ние не излизаме извън смисъла и значението на Закона за собствеността върху селскостопанските земи - напротив, същата идея е вложена в това допълнение, което правим - във всички случаи, когато има неправомерно взета земя, тя да подлежи на реституиране, евентуално на обезщетяване.

Това е, което предлагаме.

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (от място): По какви документи ще се доказва собствеността?

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Документите? Има, съществуват декларации, които се пазят в Министерството на външните работи и които са двустранно проверени.

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (от място): А оземляването как ще стане?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Само при доказателства.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: Само при доказателства.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: То пише.

ПЕТЪР ОБРЕТЕНОВ: За всеки случай правим една добавка "ако досега не са били обезщетени по друг начин", макар че според нашето мнение тази добавка е излишна в случая.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Иван Иванов.

ИВАН ИВАНОВ (БСП): Уважаеми господин председател, колеги и колежки! Предлаганият законопроект не е подработен както се полага, исторически не е проверен, исторически фактите не са верни и аз смятам, че тук трябва на-

ново с фактите да се докаже тази работа и тогава да приемем закона. Какво имам предвид? Спогодбата е точна и ясна от 1964 г., но имайте предвид, че нашите земи са взети до 1915 г., земите които са взети. След това те са обезщетени по някакъв начин. По спогодбата, която се подписа 1964 г. и започна подобряване на нашите отношения ние дадохме 340 млн. долара и гръцкото правителство ги използва тези пари да даде безплатно обучение - тетрадки и учебници на своите деца и сега даже продължава и до днес. До 8 клас.

Тъй че, аз смятам, тези неща трябва да се кажат точно - да се види тази спогодба, да се изнесе каква е тази спогодба, преди 70-80 години - какво е било, кой ще го докаже?

Ще създадем един хаос от тази работа и затова аз смятам въпросът да се проучи отново и с конкретни факти да се докладва и тогава ще приемем решение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има народният представител господин Александър Праматарски и ако има други оратори, нека да дадат знак на желанията си.

АЛЕКСАНДЪР ПРАМАТАРСКИ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа народни представители! Вземам думата, за да изразя своята лична подкрепа на така предложения законопроект, който ще бъде изцяло подкрепен и от парламентарната група на СДС.

Смятам, че така предложената промяна в Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи ще бъде не само един акт на възмездяване, но ще бъде един акт на справедливост, която ние като Народно събрание дължим на многото български граждани, които и днес живеят в нашата страна и които именно са били засегнати от сключената спогодба с Република Гърция.

Считам, че възмездяването на тези български граждани е възможно да бъде извършено именно по този вариант, който предвижда една много облекчена процедура, а също така бих си позволил да направя и едно предложение.

Тъй като в създаващия се чл. 10а, новият, се предлага българските граждани, чиито земеделски земи са послужили за погасяване на държавния дълг и се визират именно тези граждани, които са били подали декларации. Една не малка част от тях обаче не са подавали такива декларации. Затова ми се струва, че е необходимо тук да се добави и тези, които са били лишени така или иначе, без да подават тези декларации. Това ще създаде възможност за една по-облекчена процедура и по-лесно от страна на доказателствената тежест на българските граждани, които трябва да доказват собствеността върху тези земи.

Като подкрепям изцяло този законопроект, правя едно процедурно предложение, господин председателстващ, ако няма нови допълнения към така предложения ни чл. 10а след гласуването на първо четене, да преминем гласуването и на второ четене, като по този начин ще облекчим бързото приемане на закона. Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря ви много. Думата има господин Георги Николов.

ГЕОРГИ НИКОЛОВ (Силистра): Благодаря, господин председател! Аз мисля, че предлаганото допълнение към закона, то не е изменение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи, би следвало да се приеме. Искам да внеса известно пояснение от преждеговорившите, които казаха: Господин Любомир Иванов предложи този текст, който не е стоял на вниманието на Комисията по аграрната политика и реформите в селското стопанство, когато подготвяхме закона. В чл. 10, ал. 3 именно е записано, че се дава правото за възстановяване на всички онези неправомерно отнети земи. А тази категория граждани, които основателно претендират за тяхното справедливо решаване на въпроса по отношение на тяхната собственост на земеделските земи, която е била използвана за покриване на репарации, беше открит от него като искане много по-късно и след това като беше приет законът. Аз смятам, че основателно би следвало да приемем като допълнение към текст към Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи и при доказване на тяхната собственост, при доказване именно чрез документи, които изисква Законът за собствеността и ползуването на земеделските земи, тези граждани да бъдат обезщетени.

Подкрепям текста, който е предложен, но аз и с господин Обретенов веднъж споделях мисля, ние даваме възможността за нов текст, те да бъдат обезщетени или от държавния фонд, или от общинския фонд, или стойностно по цените, определени от Министерския съвет, посредством които ще бъдат обезщетявани всички граждани. Но не трябва ли да помислим в този текст да дадем отговор и на следната хипотеза: ако аз, който трябва да бъда обезщетяван по един от изброените начини, желая да получа земята си, но няма възможност от общинския или от държавния фонд на населеното място на територията, на която аз се намирам, не би ли било възможно да дадем отговор и да развием хипотеза по искане и в друго населено място. Чак тогава да изчерпим възможността, ако аз пожелаю да бъда обезщетен в парична стойност. Това е моето предложение, като подкрепям естествено въпроса за справедливото допълване на чл. 10 на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи.

Просто допълнението ми е да видим дали не съществува необходимостта от още едно малко прецизиране за още един възможен вариант. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря ви господин Николай Павлов, думата има народният представител господин Николай Павлов. След това ще говори Андрей Игнатов. И кратко да бъде, текстът е ясен.

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Благодаря ви, господин председателстващ! Дами и господа! Аз оставам с впечатлението, че тук като че ли ще се развихри спор за нещо, което, позволете ми като юрист да ви кажа, че е безспорно. Тези хора са платили със собственото си имущество един чужд дълг. Ама чуждият дълг не е на някой друг, а на българската държава. И тъй като ние сме тази българска държава, ние им дължим обезщетата за онова, което им е било отнето. Постава се въпросът колко е отнето. По силата на документите, свързани с изплащаните репарации, аз мога да свидетелствувам пред вас, че навремето като юрист на Външнотърговската банка съм подписал последната трата към Гърция. Това е декември 1968 г., но имайте предвид, че изплащанията към Гърция бяха - първо - с имущество на българи, второ - със селскостопанска продукция - каменни въглища, дървен материал и т.н. А остатъците бяха плащани в зелени долари. Виждам там човек, който също би могъл да свидетелствува за същото. Така че, няма защо да изместваме нещата встрани - дали трябва, или не трябва. Те вече са платили със собственото си имущество заради нас. Ние им дължим обезщетата. Ще моля да подкрепите законопроекта, като се присъединявам към искането при сполучливо първо гласуване, нещо в което не се съмнявам, да бъде подложен законопроектът и на второто гласуване днес. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря ви, думата има господин Георги Игнатов. Реплика имате към господина?

ИВАН ИВАНОВ: Моята реплика е следната. Кажете господин адвокат щом сте запознат с тези документи, колко хиляди, милиони долари и колко селскостопански продукти? Кажете!

НИКОЛАЙ ПАВЛОВ: Аз не мога да прецизирам точно как са вървяли стоките фондове, но мога да ви кажа, че имуществото, земята плюс недвижимото имущество, което е послужило за изплащане репарация към Кралство Гърция по това време - е 46 млн. долара по курса на 1944 г. Защото имайте предвид, че оттогава насетне първо американският долар девалвира, по-късно въведе плаващ курс, така че има съотносимост. Не са тези 46 млн., които днес служат като разплащателно средство.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: И не това е проблемът, нали си има механизъм за доказване на всичкото това какво е взето, какво е послужило.

Имате думата за изказване господин Игнатов.

ГЕОРГИ ИГНАТОВ: Въпросът почти е изяснен и може би нямаше нужда да се изказвам, ако виждам, че има някакво неразбиране по този въпрос. Става дума за тези хора, които бягат през 1944 г. след нашите войски от Егейска Македония и Тракия. Тези хора не само са ошетени, не само са ограбени, ами са и обидени. Просто такива са били годините. Това не е нещо, което може да се отрича. Те са оставили там земите си, оставили са имуществото си, само защото са решили, че са българи. При бягането си с българската войска, обаче, и идването си на наша територия, те са били обявени за фашисти, защото са поддържали войските, които ние тогава поради неразбиране на националните интереси ги наричахме окупационни войски, а те са били в български земи окупационни войски. (*Ръкопляскания от опозицията*). На тези хора първо им е взето цялото имущество. И не става дума само за земеделски земи, а става дума въобще за имущество - те са оставили къщи, добитък, жилища, банки, въобще всичко, каквото са имали. Бягали са с една торба дрехи и децата под мишница с военните обози. При пристигането си в България те са носили и злато, и пари. Тези пари са обрани на границата, без да им се дадат никакви документи. Те повече не могат да си търсят работи, те са отишли и заминали. Това са пендарите на жените, скъпоценностите, които са носили, но както и да е. Още една измама - накарани са да подпишат клетвени декларации за цялата сума, която имат и цялото имущество, което имат. Тези клетвени декларация им е било казано, че ще послужат за компенсиране на имуществото и заплащане от гръцка страна на изгубеното имущество. По този начин те са били заблудени и те чистосърдечно са подписали декларации, където точно са описали земите на брат си, защото е искал да привлече и брат си тук, та смятал, че гърците ще му платят земята там в долари и да дойде в България да живее. Въз основа на тези декларации, Държавен вестник от 3 ноември 1964 г. с Указ 397, подписан от Георги Трайков и секретар на Президиума на Народното събрание Минчев, е уреден целият въпрос. Като искам да кажа, на бай Иван, че земите са оценени в долари и с тези долари е платен един брутен дълг спрямо гръцката държава. Но този брутен дълг ние сме доизплащали понеже не са стигнали тези земи. Дългът е бил страхотен, надписали са го гърците, и понеже не са достигнали тези земи сме им давали вода от българските язовири, това е също описано, вода от нашите реки в точно определени кубически метри вода на година без да се интересуват дали е била сушава година или дъждовна. Със селс-

костопанска продукция и други стоки за широко потребление, а остатъка сме го заплатили в долари, като на всичко отгоре сме сметнали, че един щатски долар представлява 0,888671 грама злато до стомилионните от грама злато е оценен, така че, ако има инфлация някаква на щатския долар в продължение на годините, ние да продължим да им плащаме в злато. Това е цялата работа.

Сега тези хора ние трябва да ги обезщетим по някакъв начин. И това е само първият въпрос при земите, след това при приватизацията и при реституцията, трябва да помислим и за останалата собственост. Просто тези пари ние сме ги дали на гърците. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря ви много, господин Григор Шишков има думата и да приключваме това първо разискване по текста. Имате думата.

ГРИГОР ШИШКОВ: Госпожи и господа народни представители! Господин Игнатов преди малко защити тезата, но той пропусна да каже, че законопроектът на господин Любомир Иванов беше придружен с едно наше допитване, което двамата направихме до Министерството на външните работи и до Министерския съвет, където всичко това, което вие сега го чувате, беше потвърдено в стговора на това допитване. В края на краищата аз искам да ви обърна внимание на едно. Това възмездяване, което ние предлагаме на тези хора е само фактически част от истинското ощетяване, което им е направено. Защото ние не ги възмездяваме с недвижимите имоти, които са оставили, а само със земята. Тази справедливост безспорно ние трябва да я отдалем на тези хора, някои от които са възрастни, някои от които нямат почти никакви доходи, но независимо от това нашата държава с техните имоти е платила без да даде на тези хора нищо. А ние сега искаме само с една малка част да ги възмездим. И аз ви моля да прекратим разискванията и да гласуваме на първо четене законопроекта.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ (звони): Това значи, че дебати-те са приключили, господа.

Искате да говорите? Заповядайте. Ще гласуваме, само за един момент, може би ще има предложения.

ТОДОР ЛЮЦКАНОВ: Аз по принцип съм съгласен, че когато нашата държава е ошетила свои граждани и е ползвала тяхна собственост за свои цели, тя трябва да ги възмезди. Но ме смущава един факт, който тук като че ли не се коментира. Говори се за възмездяване със земи. Но, господа, никакви земи от Гърция не са влезли в България. Тоест, не става дума за възмездяване на земи, защото такива земи няма. Те са си останали в Гърция. Става въпрос за възмездяване на пари, с които са били оценени тези земи и тези пари са влезли като

компенсация за нашите репарации. Следователно, аз не съм съгласен това да се третира по Закона за земята и особено не съм съгласен да става дума с компенсация от общинска собственост. Пак казвам, българските земи не са се увеличили от това, че държавата е продала на гърците земите на българите в Гърция.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Казани са и двете възможности: земи или равностойност - парична.

Господа, дискусията сочи една принципна подкрепа на проекта. Тя се разви естествено, направиха се някои предложения. Но аз получих едно впечатление от членовете на Законодателната комисия, които работят по този законопроект, че предложенията са минимални и те биха могли да бъдат нанесени сега без законът да бъде върнат отново в комисията.

И така, който е съгласен по принцип със законопроекта за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи с оглед на новия член 10а, да гласува на първо четене.

Резултат: със 124 народни представители гласували за, 29 против, 64 въздържали се текстът е приет на първо четене.

(Мотивите и текстът на законопроекта - Приложение 4, I)

Вие потвърждавате ли готовността си господа Обретенев и Вълканов?

ПЛАМЕН ВЪЛКАНОВ *(от място)*: Да, готови сме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Тоест, че няма никакъв проблем междувременно в допълнението?

Господа, още веднъж е уточнено, че предложенията са от много дребен характер и без да има нужда от специално допълнително разискване в комисия биха могли да бъдат докладвани тук на второ четене.

Ето защо предлагам и от името на ръководството на парламента да гласуваме процедурното предложение сега на това заседание да преминем и към второ четене на гласувания на първо разискване законопроект.

Моля ви, гласувайте тази процедура!

Резултат: 124 народни представители са гласували за, 54 против и 24 въздържали се.

Ние преминаваме към второто четене на законопроекта.

Думата има народният представител господин Пламен Вълканов.

Господин Иванов, нека след това да обучавате Вашите колеги. Поканете го да седне.

ДОКЛАДЧИК ПЛАМЕН ВЪЛКАНОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми дами и господа народни представители! При първото четене всъщност се направиха предложения само от двама народни представители.

Първото предложение беше от господин Праматарски, който поиска в нормата единственият член, който се предлага за изменението на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи да бъде включен израз, който да облекчи доказването на собствеността. Работната група се противопоставя на това искане, тъй като то би означавало създаването на специален режим за установяване на собствеността на тази категория и при тази хипотеза обезщетения. То не се възприема и затова и не се включва и израз, който законодателно да изказва тази идея.

Второто предложение на господин Георги Николов в действителност е правилно, но то се съдържа като хипотеза в предложения от самия автор на законопроекта текст. Така че не е необходимо специален изказ на тази идея. Тя се съдържа, защото е казано, че те се обезщетяват от държавния или общинския поземлен фонд в размерите по чл. 6 без да се упоменава дали това става в мястото, където има местожителство, или в другото населено място. След като няма изрично упоменаване или забрана, следва да се приеме, че незабраненото, не изрично упоменатото е позволено. Така че съществува възможността те да бъдат обезщетени от поземления фонд - държавен и съответно общински и в други населени места.

Групата като взе предвид направените предложения и след като окончателно пригответи и редакционно текста, той изглежда по следния начин за второ четене пред народното представителство.

Заглавието остава същото: "Закон за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи".

"Създава се нов чл. 10а. Български гражданин, чиито земеделски земи са послужили за погасяване на държавен дълг съгласно спогодбата за уреждане на висящите финансови въпроси и развитието на икономическото сътрудничество между Народна република България и кралство Гърция от 3 ноември 1964 година се обезщетяват по реда и условията на този закон със земя от държавния или общинския поземлен фонд в размерите по чл. 6 или с нейната парична равностойност, ако досега не са били обезщетени по друг начин."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Текстът е ясен, господа! По второто четене имате ли някакви допълнителни предложения? Няма.

Преминаваме към гласуване на новото съдържание на новия чл. 10а на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи. Гласувайте, моля ви, господа!

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (от място): Считаю, че не е правилно да се казва "висящи финансови проблеми".

ДОКЛАДЧИК ПЛАМЕН ВЪЛКАНОВ: Господин Великов, заглавието на спогодбата е преписано директно от "Държавен вестник".

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Идете по-близо и обяснете на господин Великов това, а другите да продължат да гласуват.

Резултатът от гласуването: със 140 народни представители гласували за, 28 против, 52 въздържали се обявявам за приет Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи. (*Звъни, ръкопляскания*).

(Текстът на закона - Приложение - 4, II)

Ние преминаваме все в очакване на Избирателния закон към предпоследната точка от днешния дневен ред за частични промени в административно-териториалното устройство на страната.

Господа, аз така бавно изричам тази фраза, защото тя е достатъчно неясна.

Думата има вносителят господин Калин Димитров.

Моля ви за малко внимание. Може би една дума преди това да кажа. Господа, уточняването, което трябва да направим заедно, се свежда до следното: предложението, което господин Димитров прави и ще направи сега по-цялостно пред вас, е всъщност част от цялостното административно-териториално деление на страната. Но пред факта, че такова деление няма да има сега, а се приемат частични промени, господин Димитров внася за разискване в този контекст на закона, който ние сме преминавали всъщност вече на второ четене.

Имате думата.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Предлагам от името на група народни представители - 36 души, Народното събрание да одобри като чл. 35 от Закона за административно-териториални промени, предложени от Комисията за административно-териториалното устройство и местните органи, проект за административно-териториално деление в частта само за общините на територията на бившия Кърджалийски окръг, както следва. Мисля, че не е необходимо да изброявам общините така, както са раздадени по предварителния проект.

Позволявам си да изкажа своето и на групата народни представители убеждение, че Бюрото на Народното събрание и уважаемите народни представители разбират добре мотивите и проблемите, които поставяме с това предложение и ще го подкрепят със своето "за".

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Дали ви стана ясно, господа?

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (от място): Не.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: И на мен така ми се струва.

Има думата господин Кръстю Трендафилов от името на парламентарната Комисия по административно-териториално устройство и местните държавни органи.

Бих искал да го помоля за един по-предметен анализ на предложението.

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: Уважаеми колеги, сутринта тук станаха разисквания по проблема за териториалното деление. Ние предложихме това да се разгледа за цялата страна и беше отхвърлено от уважаемото народно представителство. Сега се предлага да се приеме частично деление за общините от бившия Кърджалийски окръг.

Комисията не може да си позволи да внесе такова предложение за частични промени. Единственото, което аз мога да кажа от името на комисията е, че това, което е предложено за Кърджалийски окръг, е съобразено с изискванията за едно съвременно решение на проблемите на Кърджали - общини такива, каквито бе трябвало да съществуват според нашите разбирания и според закона, който ние внесохме за разглеждане във Великото Народно събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Корнезов.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ: С всичките ми уважения към вносителя и към колегите от Кърджалийския район, лично аз ще гласувам против това предложение. Всъщност това е законът, който ни е раздаден за административно-териториалното деление на Република България, на цялата ни страна. Ние не можем да правим само в Кърджали ново деление, а другата част да остане така. Аз съм от Ямболския край и ще кажа: нека и за Ямбол да направим такова деление. Предполагам, че господин Великов ще поиска за Велико Търново, ще поиска Търново да стане област и т.н. Не можем парче по парче да правим. Или ще направим изцяло ново териториално деление, което според мен е невъзможно във връзка с изборите, или трябва да отхвърлим внесения законопроект само за Кърджалийски окръг. Друг изход нямаме. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Великов.

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ: Аз подкрепям колегите от бившия Кърджалийски окръг и настоявам пред Народното събрание, ако трябва да решаваме въпроса на равнище общини, да решим въпроса за цяла България. Щом може в един окръг да се създадат условия, да се подготвят избори и да се проведат, защо да не може да се проведат така и в цяла България. Знаете, че условията в Кърджали са най-трудни, най-отговорни. Аз мисля, че в цяла България могат да се проведат избори на равнище общини.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Имате думата.

ХРИСТО МАРКОВ: Аз първо искам да кажа, че съм категорично против това, което се прави тук, защото сутринта спорихме...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Искате да кажете "което се предлага".

ХРИСТО МАРКОВ: Което се предлага, но аз включвам Бюрото във всичко това, защото сутринта няколко пъти стана дума за належащите административно-териториални промени в цялата страна, не само в Кърджалийския регион. Още повече, ако човек познава добре Кърджалийския регион, що се отнася до демографската характеристика, не е трудно да се разбере с каква цел се прави тази промяна. Тя е продиктувана изцяло от конюнктурни съображения с оглед на предстоящите избори. Защо скриваме този проблем и защо сега ще се лъжем?

Всичко това, което ни се предлага - за промяната в Кърджалийския регион, е изцяло от конюнктурни съображения за предстоящите общински избори. Ако тези промени се присмат аз настоявам на всяка цена да се приеме и предложението на групата народни представители от Пловдивския регион за промени в община Родопи и община Марица. Извинявайте много, но този проблем е безкраен. Ако направим компромис за една община, веднага би трябвало да приемем и промените, които вече няколко пъти се предложиха конкретно за Пловдивския регион. Или ще преминем към териториални промени в цялата страна, към нов Закон за административно-териториално деление, или въобще да не правим тези компромиси. *(Единични ръкопляскания от парламентарната група СДС)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря ви. Има думата господин Калин Димитров от името на 36-те, както ги нарича той.

КАЛИН ДАМИТРОВ: Освен това, което изложих като основание за нашето предложение, сериозно основание ни дава и точка 10 от Декларацията на Народното събрание от 17 януари 1990 г., съгласно която следва да се създадат със съответен закон необходимите административно-правни гаранции за защита правата, свободите, сигурността, спокойното живеене и интересите на всички етнически групи в даден район, община и селище.

Ние категорично смятаме, че такава основна административно-правна гаранция за Кърджалийския регион представлява уреждането със споменатия Закон за административно-териториалните промени в Кърджалийски окръг, на базата на които да се проведат предстоящите избори.

Уважаеми председателстващ, мисля, че могат да станат различни дебати, да се изкажат различни мнения, едни "за", други против. Аз предлагам да се

приклучи с дебатите и да се подложи на гласуване, с което народните представители да подкрепят или да отхвърлят това наше предложение.

Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има ли други оратори, за да се чудим заедно какво да правим?

Има думата господин Андрей Луканов.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Уважаеми колеги, предлагам оттук нататък предложението да се нарича "Предложението на 37-те депутати". Апелирам за подкрепа на това предложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: На кое?

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ (от място): Раздайте го поне, за да го видим.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Няма текст. Какъв текст е това? Това не е законопроект.

Моля, господин Трендафилов, независимо от личната му неохота към предложението, това да го направи като законопроект. Ние не можем да го приемем така или да го отхвърлим.

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ: Уважаеми господин председателстващ, дами и господа! Трудно мога да разбера ние действително парламент ли сме или някаква публична изява извън тази свещена сграда. На когото хрумне нещо го предлага и веднага поставя въпрос да се гласува. Ние знаем тоталитарната група от едната, от другата, от средната и от всички страни на парламента и всеки, който има авторитета на Андрей Карлович ги призове тези 211 човека да гласуват... Разбира се, ако внесе тук предложение да се обяви война на когото и да е... На луната... Всички ще гласуват и ние ще трябва да обявим война... (*Шум и оживление в залата, протести*)

БОЙКО КОСТОВ (от място): Няма смисъл от такива изказвания. Не е така. Това е прекалено.

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ: Говоря с отговорността на гражданин. Цяла сутрин дискутираме закон ли ще приемаме или предложения. Щом като искаме да приемаме някакъв Закон за административното устройство и щом като не можем - да прекъснем тези разсъждения и да минем... Ако нямаме работа - да си отидем, а ако има някаква работа - да я свършим.

Не мога да разбера защо не се спрем на този закон, който господин Трендафилов ни е поднесъл. Тук има статута за кметствата, има за общината, а ако трябва да изключим евентуално разискванията за околии и за области - техният статут да влезе сега, на този етап в закона - ние можем да го изключим, но ние можем да вземем статута, правата и всичко това, което се отнася до кметствата, кметовете и общините, а самото присъединяване и групиране на

тази система не е проблем, тъй като тя съществува отдавна разработена и спорове почти няма да има, освен ако някое кметство към коя община, към кое селище да се присъедини.

Смятам, че всичко това в продължение на девет месеца комисията го е уточнила с регионите. Следователно нямаме спънка да преминем към разглеждане и приемане на закона за второ четене.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Кое четене? На кой закон?

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ: На този закон.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Той на първо четене не е гледан.

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ: Как да не е гледан?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Не е.

ПЕТКО ЗАХАРИЕВ: Не е вярно.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ (от място): Той въобще не е гледан! *(Смях в залата, частични ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Реплика на господин Андрей Луканов.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Господин Захариев, искам да Ви кажа, че това, че сме социалисти, не означава, че сме глупаци. Парламентарната група на Българската социалистическа партия е група, която има (и е доказала това) достатъчно здрав разум и чувство за национална отговорност, а тези, които проглушиха ушите на българския народ с приказки за патриотизъм и национална отговорност, изглежда го нямат.

Предлагам отново да подкрепим това предложение, което отговаря на волята на подавяващото мнозинство от населението на град Кърджали.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Имате думата, господине.

РЕМЗИ ОСМАН: Готов съм по принцип да се изкажа върху законопроекта за териториалното деление, на сутринта като станах се двоумих защо в страната няма основно териториално деление, а само в Кърджали ще има териториално деление. Даже в този проект, който подготви комисията девет народни представители от дванадесет народни представители от Кърджалийския край представиха едно предложение към Комисията по административно-териториално деление, която не взе под внимание това предложение. Смятам, че такова прибързване за териториално деление ще бъде погрешно.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има народният представител господин Димитър Арnaudов.

ДИМИТЪР АРНАУДОВ: Уважаеми госпожи и господа народни представители! Разбира се, че в представите се оформя една безпринципност, след ка-

то се поставя решаването на един такъв въпрос само в един регион. Разбира се, че е възможно да има съмнение за някакви изборни тактически ситуации. Възможно е да има представи, че това се прави именно в този момент, за да може една определена политическа сила едва ли не да спечели едни гърди преднина с едно такова действие. Ако има такива мисли у някои от вас, не бих спорил, тъй като това са мисли на определени хора от различни гледни точки.

Истината е следната: в Кърджалийски регион по силата на създалите се вече едногодишни обстоятелства, самата административна власт, по силата на определени обстоятелства, не е в състояние при сегашното териториално-административно деление да обезпечи държавното управление на региона. Убеден съм, че хора, които добре са запознати с тези проблеми, са наясно. В никакъв случай това не дава правото на една или друга политическа сила да бъде облагодетелствувана в предстоящи изборни ситуации. Това е едно деление, което по същество би дало възможността в резултат на тези демократични избори за местните органи на власт е тази или друга политическа сила, която си спечели нормално по пътя на изборите местното самоуправление, да бъде в състояние нормално да обезпечавя своите държавни функции. Това е смисълът, така че, подходът, който се предлага, не е подход, който да бойкотира или да поставя в неравнопоставено положение една политическа сила, а е подход, който да даде възможността на която и да е политическа сила да може да изпълнява своите политически призвания, ако спечели изборите.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има господин Христо Христов.

ХРИСТО ХРИСТОВ (*Българския земеделски народен съюз*): Уважаеми колеги, предложението за този законопроект ни връща към голямата тема за организационната връзка, която съществуваше между трите закона - Избирателния, за местното самоуправление и за административно-териториалното деление. Ние в този факт откриваме голямата грешка, която допуснахме, че разделихме трите закона. Това е недопустимо от гледна точка на развитието на демократичния процес в страната. Историческа е истината, че не може да има демокрация там, където няма истинско местно самоуправление. Съществуващият статут на общините не отговаря на изискванията на процеса на демократизацията на страната и това е голямата истина, от която трябва да изхождаме, когато подхождахме към този проблем. За съжаление силите не ни стигнаха. С внасянето на този законопроект се поставя въпросът дали на парче ще започнем да работим при решаването на административно-териториалната реформа. Всяко решение от този род ще бъде чуждо на здравата логика. Тези проблеми, които стоят в Кърджали, колега Арнаудов, в пълна степен стоят в

Благоевградски окръг, те стоят в Добрички окръг, стоят в Плевенски окръг. Вълинуща е нуждата от истинска радикална административно-териториална промяна.

При нас се получи една ужасна самоцелност: изборите и насрочената дата по силата на много обстоятелства се превръщат във фактори, които регулират поведението по принципно важни въпроси. От нас се изисква да надделеем именно тази самоцелност, ако искаме да мислим като хора, които отговаряме за цяла България - да мислим държавнически. В този смисъл моето предложение напълно съвпада с това на колегата Корнезов: нямаме право да разглеждаме фрагментарно този въпрос. Аргументите, които се привеждат за Кърджали, са валидни за цялата страна.

Ако трябва да направим една решителна крачка това е утре сутринта да поставим на разглеждане варианта на закона, който днес падна от дневния ред - това е вярното единствено принципно правилно решение. *(Частични ръкоп-ляскания)*

ПЕТЪР МАРКОВ *(от място)*: Няма текст, за какво говорим изобщо, какво обсъждаме?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Чавдаров, кажете си новото име, много трудно е това за нас.

САБРИ ХЮСЕИН: Сабри Хюсеин, Движение за права и свободи, 8. Кърджалийски многомандатен район. Дами и господа народни представители! Не мога да разбера, макар че в този парламент съществуват големи политически мъже, а щом съществуват такива мъже те трябва да проявят далновидност. Ние всички сме за ново административно-териториално деление, но понеже предстоят избори някои господа решиха да предложат на вашето внимание относно Кърджалийския регион, това да решите сега. Не мога да разбера тези господа защо нямат малко чувство за отговорност не само пред България, пред своите избиратели, а пред света. Казваме, че се намираме в Европа, а на Европа сервираме - ето на! - ние извършваме само в Кърджалийския регион ново деление.

Знаете ли, господа, какво се цели? Не ни правете балами... *(Оживление в залата)* Целят да откъснат селата от град Кърджали, от голямата община, които нямат никакви икономически структури, Кърджали да се обособи като тясна община, за да печелят заинтересованите господа изборите в град Кърджали. А какво ще правят хората, които са към големия град - няма да изброявам отделните селища, те са изброени тук - ние знаем защо засега искат да ги правят общини. Че те, хората, нито бюджет имат, няма откъде да постъпват пари

в хазната на общината, освен от град Кърджали, защото всички работят в град Кърджали.

Казах ви - и ние сме за новото административно деление, но това да стане за цялата страна, а не за Кърджали. Защо спирате вниманието си върху Кърджали? Какво целите с това?!

Бих си обърнал към тези, които са предложили промени - нека да се засрамят от демократичното световно обществено мнение. Разберете, и ние имаме право на живот в тази държава. Ние сме граждани на тази страна. Много пъти съм заявявал - в не по-малка степен от тях съм заинтересуван за сигурността на България - ако искате, проверете и в биографията ми. В никакъв случай не можете да имате такъв подход само в Кърджали да се извърши това, заради предизборните интереси. Ето защо ви моля, ако сте мъже, ако сте дами, ако сте разсъждаващи хора - нека това да не стане сега, преди изборите, а това да стане след изборите.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Думата има народният представител Мануш Романов.

МАНУШ РОМАНОВ: Дами и господа! Тенденциозността на това предложение е съшита с бели конци. Господин Луканов, обръщам се към Вас, не мислите ли, че подобно предложение няма да се превърне отново в ябълка на раздора за този край. Нов опит за дерогиране, а не за даване на права? Това противоречи категорично на всички документи, огласяващи правата на човека. *(Оживление)*

Вие нямате право тъкмо по съображения чисто партийни да размествате, да прекроявате страната така, както е угодно на определена партия и на определен етнос, затова смятам, че предложението трябва да се отхвърли. Апелирам към таково гласуване!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: За реплика има думата господин Андрей Луканов.

АНДРЕЙ ЛУКАНОВ: Господин Романов, искам да Ви кажа, че моите съображения съвсем не са партийни, абсолютно не са партийни, те са от друго естество.

На господин Сабри Хюсеин не исках да го казвам, но бих му казал, че сега, днес, в България вече има райони, където българската демокрация не съществува, тъй като там е установен политически монопол на една сила и той знае как се нарича тя. *(Частични ръкопляскания)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: От името на вносителите има думата господин Калин Димитров.

КАЛИН ДИМИТРОВ: Аз много се извинявам тук към колегата Чавдаров, не коментирам неговите мотиви, но той пропусна много важно нещо. Аз не говоря и групата от 36 не предлагаме административно-териториално деление само за Кърджалийската община, а предлагаме за Кърджалийския регион - много съществено нещо.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Дотук. Господин Трендафилов понеже Вие нищо не представихте, дайте ми текста на закона, който се гласуваше досега, поне, за промените.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Процедурно. Уважаеми господин председател, господа народни представители. Наистина времето е на демокрацията, но все пак времето тече и минава. В този смисъл предложението на нашата парламентарна група, на Съюза на демократичните сили, е да прекратим дебатите по този законопроект, или предложения за законопроект, тъй като той не е раздален, не сме го видяли, не е изследван, не е проучен и да преминем към това, което всъщност следваше да бъде център на днешния пленарен ден, а именно Законът за изборите. Денят наистина си отива, в залата остават все по-малко хора, нека да не се натоварваме допълнително, да минем към основната си работа. Много моля за разбиране.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Именно. Дебатите са приключили.

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: Искам само една реплика, дебатите са приключили, съгласен съм, но към тези, които се опитаха да политизират въпроса. Вижте - това, което иска Калин Димитров и тези 36 или 37 депутати е да се извади частично и да се прибави към Закона за териториалните промени за Кърджалийския регион. Това е направено, без да се съобразяваме с политически партии и политически тежнения и е направено така, както е направено за цялата страна.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, очевидно просто няма да бъда аз този, който да ви предложи да гласувате нещо, което не съществува в парламентарния и в правния режим. Изясни се, че това предложение за частични административно-териториални промени за Кърджалийския район може да бъде разисквано само като част от закона, който преминава почти изцяло през парламента на второ четене даже за административно-териториални промени в страната. Гледам внимателно законопроекта, който почти сме гласували, в отделните текстове на чл.чл. 31, 32, 33 се съдържат на един ред отделните промени, които се предлагат. Това завършва с чл. 34. Признава махала Оградна, община еди къде си Неделино, за цялостното наименование в с. Оградино. Това би трябвало в този случай да бъде един нов член 35, точната

редакция на който обаче, аз не мога да ви предложа, защото от това което ми е дадено тук нищо не се вижда.

Чл. 35, кой може да го формулира? Ако сега не може да се формулира, нека това да направи Законодателната комисия и утре да се гласува на първото и второто четене, Заедно с Комисията по административно-териториалното деление. С други думи - дебатите са приключили, утре няма да се възстановяват, а като първа точка от дневния ред ще преминем към гласуване на нов член 35 с неговата формулировка, така както трябва да бъде. Мисля, че по този начин отговаряме и на парламентарните норми и на условията, които господствуват сега тук в залата.

Господа, аз заедно с вас изпитвам притеснение, че ние преминахме дневния ред за днешния ден и в неговата пълнота, един хубав парламентарен ден, но най-главното, довършването на Избирателния закон все още не е готово. Аз имах една писмина кореспонденция преди малко със Законодателната комисия, преди минути просто с господин Джеров. Те искат една почивка сега да направят, аз да се присъединя към тях. Господин Марков, не съм ви виждал, пожив сте отколкото гласът на председателя, нямате право. До 17,30 часа почивка. *(Звъни)*

(След почивката)

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ *(звъни)*: Заседанието продължава. Ние сме на точката, наречена централна в днешния дневен ред. Обстоятелството, че я разглеждаме в края на работния парламентарен ден се дължи на това, че съответните комисии и работни групи положили усилия да подобрят текстовете и да предложат разрешения, които трябва да приключат цялостното съдържание на Закона за изборите.

Има думата председателят на Законодателната комисия господин Джеров.

Господин Трендафилов, моля ви елате тук.

Имате думата!

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми госпожи и господа народни представители! Както преди малко каза господин Гиньо Ганев работната група от тази сутрин досега използва деня, за да може да огледа абсолютно целия закон така, както беше гласуван до вчера вечерта.

По отношение на редакционните поправки и уточнявания, няма да ви докладвам, те са дребни и те не изменят в нищо същността на гласуваните разпо-

редби. Ще предложа на вашето внимание за прегласуване и за доуточняване само текстовете, които се изменят и поради това, разбира се, трябва да бъдат отделно докладвани по отношение на чл. 6. Ще ви го прочета, за да разберете кой текст е, защото предполагам, че го нямате. Цифрово текстовете не са същите. Гласуван е следният текст: "Чл. 6. Ал. 1. Изборите се произвеждат в един неработен ден за цялата страна.

2. Президентът на Република България насрочва избори за народни представители, общински съветници и кметове и обявява изборния ден най-късно 60 дни преди изборите."

Предлагаме да бъде променен срокът вместо 60 дни да бъде 50 дни преди изборите. Никакви други промени не предлагаме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Логиката на събитията налага тази корекция. Гласувайте, ви моля! Гласувайте корекция по срока в чл. 6!

Резултат: 218 народни представители са гласували за, 4 против и 2 въздържали се. Текстът е приет.

Следващият текст, господин Джеров!

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Чл. 23. Той е гласуван в следната редакция.

"Чл. 23. Броят на съветниците, които се избират във всяка община, се определя от Закона за местното самоуправление и местната администрация."

Това е гласуваният текст. Предлагаме тази разпоредба на чл. 23 да придобие следната редакция.

"Ал. 1. Общинският съвет се състои:

1. При население на общината до 2 хил. души - 15 съветници;
2. При население на общината до 5 хил. души - 21 съветника;
3. При население на общината до 20 хил. души - 33 съветника;
4. При население на общината до 50 хил. души - 45 съветника;
5. При население на общината до 100 хил. души - 51 съветника;
6. При население на общината над 100 хил. души - 65 съветника.

Ал. 2. Столичният общински съвет се състои от 101 съветника."

Тази редакция предлагаме на вашето внимание. Броят на съветниците е съгласуван с Комисията по административно-териториалното устройство и местните държавни органи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, това е предложението. То разбира се не предреждава приемане на Закона за местното самоуправление, но прави цялостен Избирателен закон.

Гласувайте, господа, това предложение за нова редакция на чл. 23.

Резултатът: 224 народни представители гласували за, 6 против и 6 въздържали се. Приема се тази редакция.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Следващият момент. В чл. 21, ал. 3 предлагаме едно допълнение. Как е гласувана трета алинея на чл. 21: "Ал. 3. Централната изборителна комисия определя броя на мандатите за всеки изборителен район въз основа на единна норма за представителство за цялата страна в зависимост от броя на населението."

Тук липсва срок, поради което предлагаме да включим и срок. И тогава вече третата алинея ще добие следната редакция:

"Ал 3. Централната изборителна комисия определя броя на мандатите за всеки изборителен район най-малко 40 дни преди изборния ден въз основа на единна норма за представителство на цялата страна в зависимост от броя на населението."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Какъв беше преди това срокът, господин Джеров?

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Нямахме срок. Точно това докладвах преди малко. Тази норма нямахме срок. Беше пропуснато да се включи срокът. Без никакво изменение на нормата предлагаме едно допълнение: "...най-малко 40 дни преди изборния ден..."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: И като стане 40 дни преди изборния ден и в 30 дни трябва да има кандидатури - регистрирани! Как искате вие в това време всички да се ориентират? В тези 10 дни? Това ли е смисълът?

МАРИЕЛА МИТЕВА: Смисълът е партиите да знаят в кой район за колко мандата ще се борят.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Разбира се. С други думи може ли по-голям срок? Това е проблемът. Твърдите, че не е необходимо. Благодаря ви.

Гласуваме предложението.

Резултатът: 201 народни представители са гласували за, 6 против и 10 въздържали се. Текстът се приема.

Следващият текст, господин Джеров!

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: В глава трета, раздел I за избиране на народни представители сме определили функцията на президента, правомощията на президента, които се отнасят само за народните представители. В чл. 21, в главата за избиране на народни представители има специална норма, с която се упълномощава Президентът на Републиката с указ 50 дни преди изборния ден да определи границите на изборителните райони, наименования,

номерация, изборните книжа. Такава правна норма за общинските съветници и кметове липсва.

Поради това предлагаме раздел II за избиране на общински съветници и кметове да започне със следния член, който условно наричам 21а: "Изборните книжа за общински съветници и кметове се определят с указ на Президента на Република България най-късно 50 дни преди изборния ден."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, гласувайте този срок. Той съответствува на другите книжа.

Резултатът от гласуването: 231 гласа за, 2 са против, 8 се въздържат. Този текст се приема.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Следващият текст е чл. 58. Въпреки мосто противопоставяне, той беше гласуван със следната редакция:

"Чл. 58, ал. 1. Главният редактор (издателят) е длъжен в срок от 24 часа след получаването на всекидневниците и в следващия брой за периодичните издания да публикува отговор на всеки поименно споменат или посочен кандидат.

Ал. 2. Отговорът е безплатен и не може да надвишава обема на материала, с който се отговаря.

Ал. 3. Това отпечатване става на същото място и със същия шрифт."

С оглед на това, че от тази редакция нищо не може да се разбере, работната група днес се постара да изхожда от замисъла на предложителя и ви предлага следната редакция:

"Чл. 58, ал. 1. Главният редактор или издателят на всекидневник или периодично издание, публикувал материал, накърняващ правата и доброто име на кандидат за народен представител, общински съветник или кмет, е длъжен в първия брой след получаването на отговора да го публикува.

Ал. 2. Отпечатването на отговора става на същото място и със същия шрифт.

Ал. 3. Отговорът е безплатен и не може да надвишава обема на материала, на който отговаря."

Моля да бъде гласувана тази редакция, защото тя е разбираема.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Мисля, че идеята е добре развита.

СТЕФАН САВОВ: Искам да запитам работната група взела ли е предвид чл. 55, сега чл. 56, в който се казва: "Гражданите, партиите и кандидатите за народни представители, общински съветници и кметове, както и техните застъпници, имат свобода на агитация за или против избирането на кандидатите. Те могат да излагат своите предизборни програми и идеи в устна или писмена

форма на предизборни събрания или чрез средствата за масово осведомяване."

Доброто име - да, но как ще се установи? Нали това се установява чрез съда? (*Шум в залата*) Аз мога да ви кажа, че действително в община "Средец", в която бях избран и за противник имах господин Школагеровски, нито той, нито аз сме говорили един против друг. Така че никой не може да бъде обвинен. Но съм против това именно, което може да създаде опасност въобще да не се казва истината. Защото може действително доброто име на пръв поглед да бъде нахвърлено, обаче ако този човек действително не притежава добро име? (*Шум в залата*) Тогава не бихме могли да кажем... (*Шум в залата, реплики*) Защо се безпокоите, господин Аврамов? (*Шум и реплики в залата*)

Ако примерно казано господин Х или господин У действително няма добро име, това означава ли, че не бихме могли да предупредим нашите избиратели с тази агитация "за" или против, както е казано, че те нямат добро име, а това би трябвало да се установи чрез съда, след като имаме този чл. 55? (*Шум в залата*)

КРАСИМИР ПРЕМЯНОВ: Имам процедурно предложение: времето е малко. Не можем да навлизаме в същината на споровете. Ставаше дума за една по-прецизна редакция на вече приети текстове. Затова предлагам да пристъпим към гласуване. Моля по-нататък по същия начин да подходиме при обсъждането на текстовете, които се предлагат.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Действително като чета старата редакция на чл. 58, тя е почти неразбираема. Сега се предлага корекция на текста в същия дух, но дебатите са приключили тогава.

Гласуваме уточнената сега редакция на чл. 58 с тези три алинеи, които биха заменили старите три алинеи на същия текст по номерацията.

181 народни представители гласуват за, 21 против, 7 се въздържат. Текстът се приема.

Бюрото има впечатление, че в залата има лица, които не са депутати, макар че могат да се чувствуват депутати или да са бъдещи кандидати. Моля да напуснат залата.

Господа, ние сме при чл. 86, ал. 5. Това е текст, който беше гласуван. Предложението е наречено на господин Велко Вълканов. Направено е възражение по чл. 71, ал. 2. По чл. 86, ал. 5 ще ви прочета текста и понеже това е прерогатив на Бюрото, нашето становище е да поставим този текст на повторно гласуване. Чета текста. (*Звъни*)

"Чл. 86, ал. 5. Независим кандидат, получил гласове повече от необходимите за избирането му, има право да прехвърли получените в повече гласове

към националната листа на участващата в изборите политическа партия или коалиция, съгласно сключено с нея предварително споразумение".

Няма повече дебати. Който подкрепя текста, гласува за, който не го подкрепя, гласува обратно. Гласувайте, господа. *(Шум, реплики и ръкопляскания в дясната част на залата)*

Предложението за ал. 5 на чл. 86 при повторно гласуване се отклонява. То е подкрепено от 102 гласа, против 119, въздържали се 22.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Ще ми позволите да върна малко назад.

Член 51 - той се отнася до регистриране на кандидатската листа за общински съветници и кандидати за кметове. Пропуснато е да се включи текст, който да определи срока - за народните представители сме поставили срок 30 дни. Предлагам нова алинея - втора към чл. 51, която да има следната редакция: "Регистрацията се извършва най-късно 30 дни преди изборния ден." Това е предложената алинея и както ви съобщих преди малко тя се отнася до регистриране на кандидатските листи за общинските съветници и кандидатите за кметове - 30 дни преди изборния ден.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е за регистрацията. Мисля, че текстът е логичен, господа, гласувайте.

С 225 за, 2 против и 2 въздържали се този текст се приема.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Продължаваме с чл. 91, който изцяло ще помоля да бъде изменен. За какво става дума?

Член 91 е гласуван както следва:

"Ал. 1. Централната избирателна комисия публикува в "Държавен вестник" изборните резултати непосредствено след обявяването им, включително и резултатите от гласуването по избирателните секции за цялата страна.

Ал. 2. След приключването на изборите и решаването на споровете по тях Централната избирателна комисия предава изборните материали в архива на Народното събрание."

Днес по време на разискванията в работната група се установи, че целият този материал, който трябва да бъде публикуван в "Държавен вестник", ще надхвърли 50 000 страници. При това положение, ако този текст остане в сила не знаейки колко дълго време "Държавен вестник" ще трябва (може би година-две) да се изпълва с материалите. При това положение, поради, бих казал, невъзможността и липса на причина за публикация в "Държавен вестник" предлагаме следната нова редакция на чл. 91 с три алинеи:

"Ал. 1. Централната избирателна комисия публикува в "Държавен вестник" изборните резултати за народни представители след обявяването им.

Ал. 2. Централната изборителна комисия публикува и резултатите от гласуването по изборителни секции за народни представители за цялата страна в специален бюлетин.

Ал. 3. След приключването на изборите и решаването на споровете по тях Централната изборителна комисия предава изборните материали в архива на Народното събрание".

Мисля, че установихте разликата.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е текстът. Разликата е логична. Ще има публичност. Моля ви, гласувайте това предложение.

С 219 гласа за, 3 против, 6 въздържали се, този текст се приема.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Чл 93. чета редакцията на трите алинеи, както е гласувано:

"Чл. 93. Ал. 1. Всеки кандидат за народен представител, централно ръководство на политическите партии или коалиции, участвували в изборите за Народно събрание, могат да обжалват решенията за определяне на изборните резултати за Народно събрание пред Конституционния съд в срок от един месец от обявяването им от Централната изборителна комисия.

Ал. 2. Всеки кандидат за общински съветник и кмет и местните ръководства на политически партии и коалиции, участвували в изборите за общински съвети, могат да обжалват решенията за определяне на изборните резултати пред окръжния, съответно Софийския градски съд в двуседмичен срок от обявяването.

Ал. 3. Решенията на съда по ал. 1 и ал. 2 са окончателни."

Какви са нашите възражения, за да предложим промяна на текста и прегласуване?

В чл. 93, ал. 1 сме приели, че всеки кандидат за народен представител и централно ръководство на партия или коалиция могат да обжалват решенията пред Конституционния съд.

В чл. 150, ал. 1 от Конституцията е вписано: "Конституционният съд действа по инициатива най-малко на една пета от народните представители, президента, Министерския съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд и главния прокурор." Или никой друг не може да отправя жалби до Конституционния съд.

При това положение след като сме гласували вчера този текст, тази разпоредба, ние сме влезли в абсолютна колизия с Конституцията на Република България. Също така тази разпоредба е в противоречие и със Закона за Конституционния съд. При това положение, за да може да спазим Конституцията, а съ-

щевременно да удовлетвори и възможността за атакуване на някое несправилно решение предлагаме ал. 1 да добие следната редакция:

"Чл. 93, ал. 1. Всеки кандидат за народен представител, централно ръководство на политическите партии или коалиции, участвували в изборите за народни представители, могат да оспорват законността на изборните резултати за народни представители чрез посочените в чл. 150, ал. 1 от Конституцията на Република България органи пред Конституционния съд в срок до 1 месец от обявяването им от Централната избирателна комисия."

Втората алинея крие само малки промени:

"Ал. 2. Всеки кандидат за общински съветник и кмет и местните ръководства на политическите партии и коалиции, участвували в изборите за общински съветници и кметове, могат да обжалват решенията за определяне на изборните резултати пред окръжния, съответно Софийския градски съд, в двуседмичен срок от обявяването им, чието решение е окончателно."

Това е редакцията, която предлагаме.

Ако ми разрешите, още едно уточнение, за да бъдем правилно разбрани.

Не може кандидатите за народни представители и централни ръководства пряко да обжалват. Те обаче могат да отнесат своите оплаквания до органите по чл. 150, ал. 1 и ако тези органи сметнат, че оплакванията срещу законността на произведения избор са основателни, вече те ще упражняват своето правомощие и ще атакуват в рамките на своите конституционни права съответния акт или действие пред Конституционния съд.

Моля за гласуване на тази разпоредба, която е съобразена с Конституцията на Република България и гласувания преди една седмица Закон за Конституционния съд.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Текстът отразява същата воля, която беше веднъж изразена с гласуване.

Господа, гласувайте това съдържание на чл. 93 с двете алинеи.

С 210 гласа за, 1 против и 5 въздържали се текстът е приет.

Господин Джеров, имате думата.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Стигнахме до Преходните и допълнителните разпоредби. Вчера следобяд гласувахме три преходни и допълнителни разпоредби. Предлагаме още четири нови.

Първата от сега предлаганите - това е &4 с две алинеи.

"Параграф 4, ал. 1. Български граждани, които живеят или пребивават повече от една година в чужбина удостоверяват самоличността си със задграничен паспорт. Същите подпълват декларация, че не разполагат с личен паспорт.

Ал. 2. Българските граждани, пребиваващи повече от два месеца в чужбина и незавърнали се към момента на изборния ден, се заличават от избирателните списъци в страната."

Предлагаме на гласуване този # 4 с две алинеи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, това е едно уточняване, което дълго време се прави. То съответства на общата воля. Ние преминоваме към гласуване на този # 4 с неговите две алинеи, моля ви, гласувайте.

Приема се този текст със 193 гласували за, 3 - против, 16 въздържали се. По-нататък.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: "# 5, ал. 1. Срочнослужещите в Българската армия не могат да се кандидатира за народни представители, общински съветници и кметове.

Ал. 2. Военнослужещите извън посочените в предходната алинея могат да се кандидатира за народни представители, общински съветници и кметове като независими кандидати."

Това е предлаганата разпоредба.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Целият текст е ясен, гласуваме това съдържание на # 5.

Текстът е приет с 201 гласували за, 1 - против и 14 - въздържали се.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Следва # 6.

"# 6. В случай, че във временните изпълнителни комитети не са назначени някои от длъжностните лица по чл. 9 от този закон, избирателните списъци се подписват само от действащите членове."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Мисля, че текстът е ясен. Напуска един, втори, трети, тези които остават, те трябва да изпълнят тази процедура, за да има избори. Гласувайте, господа. И става дума за списъците.

233 гласа за, 1 е против, 7 се въздържат. Ние сме към края на тази част. Господин Джеров само една справка.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: В тази глава последният параграф е 7.

"# 7. Временните изпълнителни комитети на общините в София продължават да изпълняват функциите си до формирането на нови органи, но не по-късно от два месеца след изборите."

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е предложението. Гласувайте, господа.

И този текст се приема с 203 гласа за, 8 - против, 23 - въздържали се.

За един момент господин Стайнов, когото търсихме с такова желание сутринта, сега ще обясни вота си по този текст.

СТЕФАН СТАЙНОВ: Не съм бил по други задачи. Господин председател, може би греша, тъй като възприех текста само слухово, но ако не греша, мисля, че ние сме приели един абсурден текст, ако действително приемем този текст, че тези органи, тоест временните изпълноми ще изпълняват функциите си до формирането на нови органи, но не повече от два месеца след произвеждането на изборите. Мисля, че нещо изобщо не е в ред, тъй като в тези два месеца трябва да се разработи, да се приеме закон за делението на София и след това да се произведат избори по евентуални общини или райони. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има и друга хипотеза. Има ли друго обяснение на вот? Няма.

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Предлагам накрая на закона да има Заключителни разпоредби.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

"# 1. Този закон отменя разпоредбите на Избирателния закон в частите, отнасящи се до избирането и отзоваването на народни съветници, народни представители и кметове.

2. Този закон влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

РЕПЛИКИ ОТ ЗАЛАТА: Гласуваме.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е текстът. Той е ясен сам по себе си. Гласуваме го.

219 гласа за, 8 - против, 5 - въздържали се. Господин Джеров, може ли да се счита, че с това гласуване Законът за избиране на народни представители, общински съветници и кметове е приет?

ДОКЛАДЧИК АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Да, това беше последната разпоредба и по този начин Законът за избиране на народни представители, общински съветници и кметове е окончателно приет. *(Ръкопляскания от цялата зала)* *(Текстът на закона - Приложение 5, II)*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Обявявам това *(звъни)*. Един момент, по два от текстовете на закона произтичат задължения за Народното събрание да приеме допълнително първо - с решение начина за достъп за всички кандидати за народни представители, партии и коалиции до националните средства за масово осведомяване.

Комисията е разработила един проект, той е раздаден в почивката и е пред вас.

Второ, това е текстът на чл. 86, по силата на който определянето на резултатите от изборите за народни представители се извършва по методика, приета от този парламент. Във връзка с тази методика, аз искам да чуем един док-

лад, защото не мога да ви кажа нищо така дифинитивно както по отношение на проекта за решение за радиото и телевизията. Бюрото знае само, че то организира неколккратно срещи на представители на парламентарните групи заедно с експерти на различните политически партии. Тази методика се разработваше въз основа и на един първоначален проект, представен заедно със законопроект, но до този момент в Бюрото не е постъпил текст, който може да бъде разладен.

Искам да чуем от ръководството на работната група за резултатите от работата.

Господин Сотиров поиска думата, господин Жан Виденов. Заповядайте, господин Сотиров.

ВЛАДИМИР СОТИРОВ: Господин Ганев, аз не съм член на ръководството на тази група. Не знам дали изобщо тя има ръководство. Аз просто присъствах на всички заседания на тази група. Последното беше днес следобяд. Предложени са два варианта. Единият е така нареченият вариант Сендов, другият е вариантът, който защитава парламентарната група на БСП. Обсъдени бяха тези два варианта. Не беше стигнат до общ вариант, който да бъде предложен на почитаемиия парламент.

Аз предлагам, понеже специално парламентарният Съюз на демократичните сили не се е запознал с методиките, тези методики, както знаете всички, не са разладени, аз моля разглеждането на методиките да стане утре, като имам предвид, че това са все пак доста спорни моменти, да не говорим, че всеки ще се мъчи да дърпа чергата към себе си. Това ще породи дискусии, дебати, да не говорим за нещо по-разтегливо. Това в 19 часа едва ли ще стане. Моето конкретно предложение е методиката да се обсъжда утре, като се има предвид, че тя всъщност не е част от закона. Тя е решение към закона.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Жан Виденов поиска по този въпрос думата.

ЖАН ВИДЕНОВ: Както колегата Владимир Сотиров, участвувал в повечето срещи с представители на парламентарните групи с експертите по математика и статистика, на които беше възложено разработването на различни варианти на методиката за изчисляване на изборните резултати, която вече решихме с приетия току-що закон да съпътства самия закон и да бъде утвърдена със специално решение на Народното събрание. Експертите...

РЕПЛИКА: По-кратко!

ЖАН ВИДЕНОВ: Аз го давам за ваша яснота, господа! Защото утре няма да знаете за какво става дума. Текстът е доста сложен и доста специфичен.

Експертите разработиха много варианти, но последните варианти им се наложиха да ги правят буквално в последния ден на базата на гласувания вчера или завчера (вече не помня) член 86. На последните срещи вчера и днес се установи, че няма разлика по 11 от 12 члена на методиката, която се предлага за гласуване. Има разлика в действително най-важния 12, последен член на методиката, на базата на който много лесно и без да се утвърждава самото решение, могат да си изработят математическите алгоритми и илюстративните примери за ползване на Централната избирателна комисия.

Така че, господин председателю, потвърждавайки информацията, дадена от колегата Сотиров, аз подкрепям и неговото предложение утре сутринта да се раздадат предварително на народните представители текстовете, съвпадащи до голяма степен с вариантите по единия от членовете. С тях да се запознаят окончателно парламентарните групи и да се пристъпи към обсъждане и гласуване.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Във връзка с това методиката, подготвяна в писмен вид, даже с тези различия, трябва да постъпи в Бюрото чрез председателя на Законодателната комисия. Той организира това. Тя е част все пак от общата законодателна материя и винаги е била приложение към Избирателния закон.

Думата има господин Велко Вълканов.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Уважаеми колеги, аз много добре съзнавам, че това, което ще кажа, няма да промени начина на работа, поне в момента. Но все пак искам да кажа, за да влезе в протокола и да се знае, че има заявен протест.

Аз намирам, че начинът, по който се работи при гласуването на текстовете от Избирателния закон, е свършено порочен и недопустим. Всъщност ние направихме трето четене на Закона за избиране на народни представители, народни съветници и кметове. Би могло да се прегласуват само такива текстове, които са оспорени. Оспорени обаче на две основания: веднъж, защото е допуснато порок при гласуването и второто основание, когато се оспорва резултат, погрешно съобщен резултат. Оспорва се резултатът и сега се прави второ гласуване, за да се види какъв е всъщност действителният вот. Това, което беше направено, нарушава всички елементарни правила на законодателната техника. И аз го казвам не за да оспорвам конкретни резултати сега, а просто, за да съзнаваме какво вършим и колко е опасно това отклонение за нашата бъдеща работа. Ако ние нарушаваме собствената си законодателна техника днес, не мога да бъда сигурен утре какво още друго ще нарушим, което ще бъде с още по-големи опасности. Аз ви моля да се замислите върху това, което правите.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря ви. Понеже господин Вълканов поиска думите му да останат в протокола и така ще бъде, нека да ви кажа какво е становището на Бюрото.

Първо, нищо не е прегласувано, за да се промени смисъл на текст.

Второ, гласувани са допълнителни текстове, които досега не бяха разисквани. Само формално оспорен текст беше върнат за гласуване отново със същото му съдържание.

Господин Джеров поиска думата.

АЛЕКСАНДЪР ДЖЕРОВ: Уважаеми госпожи и господа народни представители! Не мога да се съглася с изразеното становище на господин Велко Вълканов. Нищо не е нарушено в конкретния случай. Ако си спомняте, вчера, след като приключихме гласуването на предложените от мен и от господин Трендафилов текстове, аз помолих да ни бъде разрешено вечерта, в късните часове, и днес да огледаме всички текстове, за да не се допуснат противоречиви текстове. Същевременно наше задължение беше там, където редакционно е силно навредено съдържанието, ние да направим необходимото за съответната промяна. И поради това няма прегласуване в истинския смисъл, както много пъти сме правили, а това бяха редакционни поправки, редакционни уточнявания, които не доведоха до никаква промяна на гласуваните вчера текстове. Но ми се струва, че в никакъв случай не можеше да се допусне някои текстове, както беше този за печатните издания, да останат в този закон с това съдържание и с тази редакция.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Савов поиска думата.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ (*от място*): Признавате, че е точно така с тези думи.

СТЕФАН САВОВ: Нашата парламентарна група подкрепя предложението на господин Сотиров утре, но разбира се, най-късно утре, да бъде взето решението за методиката. Но държим залата да бъде наясно защо от 4-5 дни пък и много повече се спори по тази методика. Едната методика, разработена от Сендов, която поддържа и ние, стои на базата на пропорционалността. Другата методика, която се поддържа от БСП, дава една бонификация на силните партии. Ние се смятаме също за силна партия... (*Шум в залата*) ... Точно така, ние се смятаме за силна партия и бихме имали също бонификация от тази система. Но смятаме, че е по-справедлива пропорционална система, която ще даде възможност действително народът да си каже по-правилно думата.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Дулев поиска да направи реплика по едно изказване.

СТОЮ ДУЛЕВ: Господин Джеров, репликата ми е към Вас! Вие направихте, когато не бяхте в парламента, едно изказване, че всеки ден сте захранвали парламента със сурогати на закони. По същество практиката, която наложихме по гласуването на този закон, показва, че Вие продължавате действително да работите по този начин. Прегласуването на члена за отсъстване на гласове е действително трето гласуване. И Ви моля като юрист недейте да си кривите душата!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Становището за утре.

Господин Трендафилов иска думата.

КРЪСТЮ ТРЕНДАФИЛОВ: Аз не мога да не отговоря на господин Дулев. По последната редакция на законопроекта работиха седем души. И това не е на господин Джеров, а това е колективен труд на хората, които участваха в последната редакция.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Такава беше просто и волята тук.

Господа, Бюрото предлага утре заседанието да започне от 10 часа и 30 минути отново. Тогава ще трябва да бъдат разгледани проекторешението на Комисията по радиото и телевизията като приложение на Избирателния закон. Второ, методиката, която би трябвало да бъде раздадена своевременно и трето нещо, което ще ви прочета сега. Току-що се получи преди няколко минути в Бюрото следният указ на Президента на Република България.

"Указ 251.

На основание чл. 101, ал. 1 от Конституцията на Република България постановявам: връщам за ново обсъждане (*смях, възгласи и ръкопляскания*) във Великото Народно събрание Закона за избиране на народни представители, общински съветници и кметове, приет от Великото Народно събрание на 15 август."

Указът е издаден в София на 15 август и подпечатан с държавния печат, подписал президент Желю Желев, вярно с оригинала. (*Възгласи в залата*) Моля ви за малко тишина! (*Звъни неколкократно*)

"Мотиви за връщане за ново обсъждане от Великото Народно събрание на Закона за избиране на народни представители, общински съветници и кметове на основание чл. 101 от Конституцията на Република България:

Пристигнат от Великото Народно събрание Закон за избиране на народни представители, общински съветници и кметове съдържа текстове, които влизат в противоречие с Конституцията и с някои международни актове, по които България е страна. Те не съответствуват и на общата тенденция на демократично развитие на обществото. Тези текстове ми дават основание да упраж-

ня даденото ми от Конституцията правомощие по чл. 101 и да върна Закона за избиране на народни представители, общински съветници и кметове на Великото Народно събрание за ново обсъждане.

Първо, чл. 11. С гласувания чл. 11 от закона се създава противоконституционно ограничение на изборителните права на част от българските граждани. Посоченият текст въвежда териториални предели в упражняването на изборителните права, като позволява на българските граждани, които живеят постоянно или пребивават в чужбина да гласуват само на територията на страната. Разпоредбата на чл. 11 от закона е в очевидно противоречие с чл. 26, ал. 1 от Конституцията, която изрично признава на гражданите на Република България всички права и задължения от Конституцията, включително и изборителните по чл. 10 и чл. 42, ал. 1, цитат "където и да се намират те".

Конституционният текст (чл. 42, ал. 1) изключва изборителните права единствено по отношение на поставените под запрещение и изгърняващи наказание "липаване от свобода". Конституцията не съдържа текст, който да ограничава осъществяването на изборителните права само на територията на страната. Извънконституционно установените ограничения, други ограничения на изборителните права са недопустими. Те не могат да бъдат въведени с обикновен закон, защото се отнасят до основни права на гражданите, а те са предмет само на конституционна уредба.

Въведеното с чл. 11 от закона ограничение е недемократично. То не се съществува в Закона за избиране на Великото Народно събрание, по който се произведоха изборите през 1990 г. и бележи връщане назад в развитието на българското изборително законодателство. Ограничението тежко засяга гражданското и политическото достойнство на българските граждани в чужбина. Предявеното от закона изискване за връщане в страната, за огромна част от тях е практически неосъществимо. Това е в разрез с основните демократични принципи на изборителното право и със стремежа за единение на нацията и ще нахърни политическия престиж на Република България пред международната общественост.

Второ, чл. 54, ал. 4. от закона неоправдано ограничава правото на политическа дейност на гражданите, като въвежда забрана за организациите, които не са регистрирани по Закона за политическите партии, да разпространяват предизборни агитационни материали на кандидати и да извършват друга агитационна дейност. *(Ръкопляскания от парламентарната група СДС)*

Свободата на предизборната агитация е задължителна предпоставка за произвеждането на свободни и демократични избори и неотменимо право на

всеки избирател. Това свое право гражданите могат да осъществяват както индивидуално, така и колективно, като се обединяват в сдружения и организации.

Налагането на забрана за предизборна агитация спрямо организациите, които не са партии е в противоречие и с чл. 12, ал. 2 от Конституцията. Конституционният текст ограничава дейността на сдруженията на гражданите единствено по отношение на онази политическа дейност, която е присъща само на политическите партии. Предизборната агитация, като част от правото на свободно изразяване на мнение на всеки гражданин не е такъв вид политическа дейност, която се осъществява само от политическите партии. Поради липса на точен критерий за това кое действие представлява проява на агитационна дейност, забраната, наложена с чл. 54, ал. 4 от закона спрямо организации, които не са партии, дава възможност за противоречиви тълкувания. Това ще направи практически невъзможно прилагането и спазването на тази разпоредба на закона и ще доведе до опорочаване на изборния процес.

Моля, народните представители на Великото Народно събрание при повторното обсъждане на Закона за избиране на народни представители, общински съветници и кметове да преценят изложените мотиви и да гласуват отново посочените текстове.

Президент на Републиката Желю Желев."

Това е оригиналният текст. *(Ръкопляскания и реплики в залата, председателът звъни)*

Становище на ръководството на Народното събрание. На основание чл. 101 именно от Конституцията, ние внимателно обсъдихме тази възможност, за която беше съобщено преди това и чрез средствата за масова информация и с участието на голяма група народни представители днес обсъдихме една евентуална процедура, принципно, за разглеждането на върнат от президента закон или част от закон. Утре такива процедурни правила ще трябва да бъдат предложени от името на ръководството на парламента, те трябва да бъдат приети след дебати от Великото Народно събрание и тогава, на базата на тази процедура, приета на основание чл. 1, ал. 3 от Правилника за организацията и дейността на този парламент да преминем към разискването на този въпрос.

Има думата господин Янаки Стоилов.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Първото, което искам категорично да заявя, е, че Президентът на Република България има право, когато сметне за необходимо, да върне закона като цяло или в някаква негова част, както бяха посочени два текста, за допълнително обсъждане, така че това негово право не подлежи на съмнение.

Няма да се впускам сега в дискусии по неговите мотиви, защото това именно би трябвало да бъде предмет на нашето повторно обсъждане и да споделим своето мнение дали има нарушение на Конституцията, дали текстовете са най-сполучливи.

Мен ме смущава следното обстоятелство. Бихте ли могли, господин Ганев, да ми отговорите в колко часа се получи това писмо, което преди малко прочетохте? *(Оживление в залата)*

ГЕОРГИ АВРАМОВ *(от място)*: Що са въпрос, Янаки?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Отговор: Няколко минути преди да ви го прочета, след като обяхме, че законът е приет. Това е точната истина.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: "И вестията" вече са били донесли направеното възражение... За мен е смущаващо, че в случая ние нямаме една перфектна процедура, защото законът е приет в момента, когато Народното събрание е гласувало последния текст. Допускам, че това предложение присъства тук даже от по-рано, но затова, естествено, нямам доказателства.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ *(звъни)*: Отнемам ви думата, ако продължавате да правите такива... *(Бурен протест от страна на парламентарната група на Българската социалистическа партия)*. Какво значи това? Защо обвинявате Бюрото? *(Протестите от страна на мнозинството продължават, частични ръкопляскания от страна на опозицията, силен шум, неколнократни опити на председателстващия да възстанови спокойствието в залата. Група депутати доближават до трибуната и настояват да им се даде думата)*.

Господин Стоилов, да се изясним... *(Шумът и протестите продължават)*. Питате председателя на събранието кога е получил това. Отговорих ви ясно. Оттук нататък вашите предложения ги адресирайте другаде, а не към нас.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Добре, имам един въпрос...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Моля ви да уточните позицията си по този въпрос! *(Шумът продължава, тропания по банките, ръкопляскания за прекъсване)*.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Да.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Как е възможно това?! *(Напрежението расте)*. Тишина! *(звъни)*. Тишина!!! Има думата господин Стоилов.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Да, благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: *(към народните представители, станали прави и приближаващи трибуната)*: Седнете по местата си! Господин Янаки Стоилов ще обясни израза, който употреби.

ЯНАКИ СТОИЛОВ: Искам да получа и още един отговор - дали един закон може да бъде удостоверен по друг начин като приет от Народното събрание освен чрез подписа на неговия председател. Как ние можем да знаем, че всъщност този закон е адресиран до президента за публикуване, след което той може да бъде върнат. *(Ръкопляскания от страна на мнозинството).*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господин Стоилов, няма никакво съмнение (и това е становище на Бюрото) от гледище на фактите, че този... *(шумът продължава, председателстващият звъни многократно).* Типична! ... че този закон не е предоставен по установения път за публикация на президента. Това става след гласуването, което стана днес след редакцията и след изпращането с писмо, което подписвам или аз, или господин Тодоров. Това не е направено.

Вие питате: "В кой момент и по какъв начин е дошло това?" И аз ви обясних. Това е нашата теза.

ЖАН ВИДЕНОВ *(от място):* На какво основание? *(Шум и оживление в залата).*

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Уважаеми колеги...

КЛАРА МАРИНОВА *(от място):* Законът го няма, а указ има. Как става това нещо?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Направете акт от това, а не от другото, моля ви!

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Констатирам, че не е направено перфектно изпращане на закона до президента...

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е друг въпрос.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Щом няма перфектно изпращане на закона до президента не може да има перфектен отговор. Искам да сметнем, че ние не сме получили указа на президента... *(Оживление в залата).*

Второ, предлагам да отложим разискванията за утре. Не искам да бъдем като онези държавни мъже, които едва чули нещо по радиото, вече имат отношение към него. Искам да обмислим този акт, който ни беше изпратен от президента. Моля ви да гласуваме отлагането на решението за утре.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Кое решение?

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ: Ние трябва да вземем решение дали има перфектно връчване на акта на приемането на закона и перфектно изпращане по чл. 101 от Конституцията. *(Шум и оживление в залата).*

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Няма нужда от никакво обсъждане. Няма такова решение, господин Вълканов.

ПЕТЪР МАРКОВ *(от място):* Няма такива дебати. Има Конституция.

ВЕЛКО ВЪЛКАНОВ *(от място)*: Не е перфектно!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това е друго. Утре, когато ние, ако ви го предложим като точка от дневния ред, ще разкажете това.

По процедурата има думата господин Стоилов.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Предлагам ви да оставим този въпрос настрана. Всеки има своето мнение. Да се възползуваме поне в този случай от оперативността на президента и да се върнем към предложеното ни от Комисията за радио и телевизия решение, което е, така да се каже, органична част на закона, който днес беше гласуван. *(Частични ръкопляскания)*. Много ви моля, да използваме половин час за делово обсъждане на това решение и да прекратим дебатите. *(Частични ръкопляскания)*.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: По процедурата има думата господин Карадимов.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Уважаеми колеги, подкрепям това предложение още повече, че ние нямаме основание в момента да дебатираме този въпрос, тъй като по силата на Конституцията, която толкова пъти беше цитирана, всички нормативни актове се публикуват. Указът на президента има официално действащо влияние за Народното събрание в момента, в който бъде публикуван от "Държавен вестник". Дотогава, мисля, че ние наистина можем да продължим с решението за радиото и телевизията.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Ние не сме започнали да обсъждаме.

По процедурата имате думата, господин Берон.

ПЕТЪР БЕРОН: Процедурно също подкрепям Бюрото, а иначе, ако има нещо неперфектно тук, неперфектно е да се лишат хиляди българи от право на глас, ако искате да знаете! *(Оживление в залата, протест от страна на парламентарната група на Българската социалистическа партия, частични ръкопляскания от опозицията)*.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Това - утре.

ПЕТЪР БЕРОН: Колеги, искам също така да призова по радиото всички народни представители утре да дойдат и да увеличат нашия кворум. Ние имаме нужда всички хора да се произнесат по един такъв важен въпрос. *(Частични ръкопляскания)*.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата господин Стефан Савов.

СТЕФАН САВОВ: Господа, ако разгърнете Конституцията ще видите, че президентът точно има право в срока, в който го е направил, да постави на гласуване... *(оживление в залата)*.

Моля ви се, казано е изрично: "Срокът по чл. 3 - президентът може мотивирано да върне закона в Народното събрание за ново обсъждане, което не може да му бъде отказано."

В чл. 88, ал. 3 е казано: "Приетите актове се обнародват в "Държавен вестник" не по-късно от 15 дни след приемането им."

Значи, имаме срок 15 дни, който е заключителен, но не е казано 1 минута, 1 ден или колко време от самия момент на гласуването. От момента на гласуването той има право... (*Шум и оживление в залата*).

На мен ми е съвсем ясна мисълта на президента. Президентът не иска да спре изборите и затова ние още тази вечер можем да започнем обсъждането и аз предлагам още тази вечер да започнем обсъждането, защото това е мисълта на президента - да не се спират изборите. (*Частични ръкопляскания*).

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, въпросът е изяснен. Направено е процедурно предложение да продължим да обсъждаме предложенията за радиото и телевизията. Ще гласуваме след малко.

МАРИАНА ХРИСТОВА (от място): Искам да взема отношение по указа.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Той не е сложен на дневен ред.

ЛЮБЕН КОРНЕЗОВ (от място): Не е включен в дневния ред.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Какво има да обсъждаме повече? Предложението да обсъждаме сега раздаленото решение за радиото и телевизията... (*шумът в залата не стихва, председателстващият звъни*) като част все пак от системата на Избирателния закон, тъй като то не е включено в дневния ред и то днес, предлагам да гласуваме: който подкрепя предложението да разгледаме сега проекта за решение на Комисията по радиото и телевизията - по този въпрос имате думата - по процедурата на гласуването.

ФИЛИП БОКОВ: На мен ми се струва, че това гласуване е излишно, тъй като ние сме гласували дневен ред.

Не ми е известно в каква процедура и по какъв дневен ред вис оповестихте указа, който беше прочетен тук от името на господин президента.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Сега гласуваме, ще ви кажа какво. Гласуваме предложението в днешния дневен ред да се включи обсъждане на проекта за решение на Комисията за радио и телевизия като част от Избирателния закон.

Гласувайте, господа.

Със 115 за, 71 против и 21 въздържаха се предложението се приема. Ние ще продължим сега работата си.

Седнете по местата си, текстът е пред вас. Ще имате думата след малко.

Давам думата на господин Кръстю Горанов, председател на Комисията по радио и телевизия да представи проект за решение.

КРЪСТЮ ГОРАНОВ: Благодаря Ви, господин председателю! Уважаеми колеги! Комисията по радиото и телевизията с една подготовка от работна група, в която влизаха представители на всички политически сили в парламента, прие с консенсус следния текст, който е пред вас. Искам да обърна внимание на това, че този текст се предшества от устни и писмени консултации на ръководствата на радиото и телевизията. Текстът е пред вас, но аз ще си позволя да го прочета, тъй като има особено във втория и третия абзац, а също така на второ страница и в четвъртия абзац допуснати технически грешки. И аз ще ви моля да ги имате предвид, просто при преписването са допуснати грешки. Чета текста:

"Народното събрание в съответствие с чл. 86, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 58 от Закона за избиране на народни представители, общински съветници и кметове прие следното решение:

Националните средства за масово осведомяване, Българската телевизия и Българското радио в периода на предизборната кампания осъществяват дейността си в съответствие с Основните положения на временния статут на Българското радио и Българската телевизия, утвърдени от Великото Народно събрание. Българската телеграфна агенция отразява обективно предизборната кампания на партиите, коалициите и независимите кандидати и публикува техните платформи и обръщения.

Вторият абзац, в който има допуснати технически грешки.

Информационните емисии, всекидневните и седмичните значи информационните емисии - отпадат думите "в" и следва всекидневните и седмичните обзорни политически предавания на Българското радио и Българската телевизия, осигуряват обективно и балансирано с автентични новини и репортажи - тук е пропусната думата "отразяване на предизборната кампания на партии, коалициите и независимите кандидати".

В следващия абзац ви моля да намерите в изречението "дебатите 60 минути по телевизията и по 120 минути", думите "по 120 минути за двете програми на радиото" и на втора страница, чисто редакционно ви моля, "на парламентарните партии и коалиции се предоставя възможност за встъпителен и заключителен диспут с времетраене по 90 минути всеки по телевизията и радиото".

Това са поправките, които се налагат по чисто технически съображения. Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви господин Горанов. Господин Славян Сапарев, господин Александър Йорданов, госпожа Константинова, госпожа Поптодорова.

СЛАВЯН САПАРЕВ: Уважаеми господин председател, колеги! Струва ми се, че в това решение липсват две неща. Едното е твърде краткото време за предизборна борба, да го наречем така. Това е първото - ще се върна на него.

И второто е това, че не е регламентиран срокът, в който ще се води предизборната кампания.

Вижте, не може предизборната кампания да започне утре и да продължава целия месец август. Аз считам, че това нещо трябва да се регламентира. 20 дни ли ще бъде, 30 дни ли ще бъде, но трябва да има някъде регламентирано. Ами вижте, нищо не пречи тук да бъдат споменати първият и последният ден на предизборната кампания, която започва примерно 30 дни преди деня на изборите. И с това нещо въпросът се решава, няма нужда от други отделни неща.

Струва ми се, че би трябвало (нека да оставим настрана големите партии, коалициите но ще има едно поне 30 или 40 малки партийки, които ще искат да вземат думата. По 5 минути да им се даде, пак няма да им стигне времето. Така че, на мен ми се струва, че два пъти седмично време за тематични дебати просто не е редно. Би трябвало четири пъти седмично да бъде.

Благодаря ви за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви също. Господин Александър Йорданов.

АЛЕКСАНДЪР ЙОРДАНОВ: Уважаеми господин председател, дами и господа народни представители! Самият факт, че обсъждаме решение на Великото Народно събрание, а не част, алинея от закона показва, че отново не сме си свършили работата както трябва.

Това не трябваше по принцип да бъде отделно решение, а трябваше да залегне в самия закон. Но така или иначе миналото е зад гърба ни.

Искам да обърна внимание на отделни текстове в това решение и да направя съответните предложения.

Не е ясен край на текста във второто изречение от първия абзац. Там е казано, че Българската телеграфна агенция публикува техните платформи и обръщения. Целите платформи ли публикува или част от тях? Ако ние ангажираме телеграфната агенция да публикува целите платформи на всички партии и организации в България, аз не завиждам на участието на журналистите в тази агенция.

Третият абзац - там се казва, че се определя два пъти седмично време за тематични дебати по радиото и по телевизията. По принцип това означава един нов модел за отразяване от средствата за информация - радиото и телевизията, на предизборната кампания. Миналогодишният модел беше на програми на отделните партии и коалиции в рамките на определено телевизионно и радио-време. Сега този модел се заменя очевидно от модела на тематичните дебати. Ние трябва да решим дали това е по-доброто за представителство на отделните партии и личности - тематичните дебати, тъй като при тях очевидно ще се подмени пропорционалният принцип, бих казал, на изборителната кампания, а решението, което приемаме е част от Избирателния закон, в който е залегнала именно една пропорционална система. С други думи, в тематичните дебати ще участвуват отделни личности, най-често очевидно лидери на партии и т.н. и едва ли ще има възможност в тези дебати да се представят много и различни личности. Нещо, което може да стане при другия, миналогодишния модел, когато всяка партия или коалиция си прави своето предизборно студио, има своето програмно време.

Времето, което е определено от 60 минути по телевизията и 120 минути по радиото е задоволително, но не напълно. Предлагам за телевизията време от 90 минути, а не от 60.

Също така, изключително спорен е текстът - "отделят времетраенето балансирано", т.е. партиите, представени в парламента отделят от своето време балансирано. От текста не е ясно, дали става дума само за партиите, представени в парламента или за партиите и коалициите, представени в парламента.

Искането за балансирано представителство изпуска, така да се каже, взима повод от сегашното състояние на българския парламент. Но изборите, които идват изваждат партиите в абсолютно равнопоставена ситуация. Не може да има за следващите избори привилегирани партии и точно това е смисълът на целия Избирателен закон. Ние правим Избирателен закон, към който прилагаме това решение като неразделна част от него и решението всъщност започва да противоречи на закона. То създава привилегии за тези партии и организации, които са представени в парламента. И нещо повече - то започва да ги диференцира в парламента по други показатели - как те сега, т.е. вече в миналото от гледна точка на този закон Народно събрание са били представени. Това, позволете ми да твърдя, в това няма никаква логика и предлагам изразът "поделят времето балансирано" просто да отпадне, за да не влизаме в много сложни юридически главоблъсканици.

И, привършвайки искам да ви обърна също така внимание върху две минути, които са определени за клипове и репортажи. Ами това изключително

кратко време, за целите, които са поставени в тези клипове и репортажи едва ли може една платформа, програма на партия и т.н. и както тук е казано, при това различни аспекти от платформата да бъдат отразени в 2-минутен клип или репортаж. Предлагам времето в случая да стане 5 минути, нещо, което е съвсем нормално.

И последният абзац в същия текст, който в случая е разглеждан, завършва с изречението: "Преки нападки срещу политически опоненти са недопустими". Отново сме в един омагьосан тезис.

Означава, че косвени нападки, аз така поне ги разбирам, могат да се правят, т.е. аз мога да кажа: "че един така малко по-пълен човек, с очила, с малка брада в парламента и т.н." и да го обидя. Или да кажа: "един човек с бяла коса, с очила, говори бавно, пие вода" и т.н. и евентуално да го обидя.

В този смисъл предлагам да се преценира текстът на това изречение като се каже директно, че нападки срещу политически опоненти са недопустими, косвени и преки, нали, и т.н.

Всъщност това са нещата, които исках да споделя с вас. Благодаря за вниманието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Благодаря Ви, думата има народният представител госпожа Елена Поптодорова.

ЕЛЕНА ПОПТОДОРОВА: Благодаря Ви, господин председателстващ. Аз ще взема повод от последните думи на господин Йорданов, които поддържам. Това ще бъде и моето предложение да има по-изчистен текст в последното изречение на четвърти абзац на втора страница. Наистина поддържам текста да остане: "Нападки срещу политически опоненти са недопустими."

Аз обаче не бих могла да се съглася с разсъжденията върху продължителността на така наречените клипове. В скоби трябва да отбележа, че за мен и употребата на понятието "клип" не е точна. Най-малкото професионалистите знаят, че това означава друго, а не точно това, за което е употребено, или в контекста, в който е употребено. Това са малко или много лингвистични разсъждения и няма да се задълбочавам в тях.

Моето предложение даже би било в обратна посока стига да намери поддръжка в мнозинството от колегите ни тук. Аз мисля, че миналата година ние имаме достатъчно опит в предизборните студия. И противно на твърденията на господин Йорданов, аз не считам, че предизборните студия представяха кандидати. Тъкмо обратното. Предизборните студия имаха за цел злопоставянето на отсрещната страна и нападките срещу състезателите или срещу конкурентите от другата страна. Не съм сигурна, че тази година ще съумеем да направим едно чисто, почти академично представяне на личности и на платфор-

ми. По тази причина аз дори бих поддържала 30 до 60-секундни заставки за слогово и основни лозунги на отделните партии, което автоматически би изчистило всякакво изкушение за навлизане във всякаква личностна тематика. И тъй като неотдавна Сдружението за честни избори отправи един апел и не само апел. То формулира определени правила за предстояща предизборна кампания. И бе задаван многократно въпросът на лидери на политически сили дали те поддържат предлаганите от Сдружението за честни избори правила. Една, според мен, похвална инициатива от тяхна страна. И оспорваният мотив, който вървеше в тези правила, беше толерантна кампания, без личностно оклеветяване, без недостойни нападки. И ако са верни твърденията на многобройните лидери, които публично изразиха поддръжката си на така предложените от Сдружението за честни избори правила, то тогава ние би трябвало да добавим още едно изречение и аз предлагам то да влезе именно към този четвърти абзац като последно изречение. И то звучи така в моето предложение: "Архивните фондове на Българската телевизия и Българското радио не могат да бъдат ползвани по време на предизборната кампания." Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Има думата госпожа Елка Константинова.

ЕЛКА КОНСТАНТИНОВА: Уважаеми колеги, аз също смятам, че миналогодичният модел на представяне на политическите сили беше по-сполучлив от тазгодишния. Но тук има един пасаж, който бих помолила да ми разясни някой от представителите на Социалистическата партия. Какво означава, че в 60 минути по телевизията и 120-те минути, които се дават за двете програми на радиото, участвуват партиите, представени в парламента, които поделят времето, балансирано според представителството си в Народното събрание. Значи ли това, че всички ние партии - доста на брой, в Съюза на демократичните сили, ще имаме балансирано време, за да представим своите платформи и своите идеи, каквито има в броени минути Българската социалистическа партия? Или по-конкретно - ще може ли Демократическата партия, БЗНС "Никола Петков, Радикал-демократическата партия, Зелената партия, да имат балансиран брой минути, както и Социалистическата партия. Може би вие искате да кажете, че ще имаме еднакъв брой минути за радиото и телевизията, всички ние като коалиция и само вие като партия. Така ли е? Ако е така, то моля, в никакъв случай, да не остава краят на изречението "...които поделят времето балансирано, според представителството си в Народното събрание", защото това е отново една демонстрация на сила на мнозинството към нашите 144 депутати. Излиза и че като коалиция на политическите сили, от това, че ние сме 144, а вие сте значително повече, вие ще имате повече време, за да представи-

те вашата единствена платформа - платформата на Социалистическата партия. А ние като коалиция от партии и политически сили ще имаме по-малко минути, за да представим различните си платформи както обикновено става в една демократична коалиция. В една демократична политическа коалиция е съвсем естествено различните политически сили да имат разлики в платформите си. Много моля да ми обясните какво разбирате точно под тези думи.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Ескенази, моля, заповядайте!

ИЛКО ЕСКЕНАЗИ: Уважаеми господин председател, уважаеми народни представители! Само две кратки бележки.

Първо, по текста, който беше споменат от госпожа Константинова за поделение на времето, балансирано според представителството си в Народното събрание. Всички предполагам имате опит и от дебатите и според мен един такъв текст е абсолютно неприложим в едни дебати, защото означава да се мери по часовник кой колко е говорил. Ние днес по радиото например имаме една дискусия с проф. Стоилов. Той може да е говорил два пъти повече от мен, но това означава ли, че има нарушение! В крайна сметка се обсъжда една тема, по която участващите в дискусията вземат думата, вземат реплики. Така че, просто практически не е възможно да се спазва това правило при дебати. Ако става дума за представяне на платформи - това е свършено различно. Следователно, аз предлагам последната част на изречението да отпадне. Да свърши: "Участват партиите, представети в парламента". Иначе се прави една норма, която няма никакво приложение.

Втори момент, който е чисто юридически и може би колегите юристи трябва да вземат отношение. Това е крайт всъщност на решението. Казва се: "Възражение срещу нарушение на това решение се подават в ЦИК, в районите, общинските изборителни комисии, които в тридневен срок се произнасят по тях." И какво от това? Каква е тази норма? Какво е това? Произнася се и казва: там е било допуснато нарушение, да речем. От друга страна санкция не може да бъде налагана, тъй като става дума за решение. С едно решение не може да се провъзгласява нарушение, което да бъде санкционирано.

И следващият момент, на който обръщам внимание, това е, че в съответствие с разпоредбите на закони ЦИК взема решения, които са задължителни за националните средства за масово осведомяване. Кои решения се имат предвид? Тези решения, по които ЦИК се е произнесла в тридневен срок или някакви други решения, с които ЦИК тълкува това решение? Аз мисля, че се нямат предвид такива решения на ЦИК, тъй като тя няма право да тълкува волята на Великото Народно събрание.

Ето защо, според мен, двата абзаца или трябва да бъдат юридически уточнени, или трябва да паднат. Иначе е просто абсолютно безсмислено да се правят такива декларации в едно решение. Благодаря.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господа, има записани за изказване още шест души.

Група народни представители правят въпрос, че няма кворум.

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (от място): Какъв кворум ще проверявате? Осем частът е!

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Господин Ходжов иска думата.

ХРИСТО ХОДЖОВ: Уважаеми председателстващ, уважаеми колеги! Правя конкретни предложения. На стр. 3, след първите два реда, предлагам да се пише следното: "По време на предизборната кампания не се допуска излъчването от Българска територия на чуждестранни телевизионни и радиопредавания на български език."

И следващото изречение, в което се казва: "Централната изборителна комисия създава експертна група от представители на парламентарните (вместо политически сили) да се замени с партии и коалиции." Както е в целия дух на решението. Предавам писменото си предложение на председателстващия.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Михаил Неделчев има думата.

МИХАИЛ НЕДЕЛЧЕВ: Уважаеми господин председателстващ! Аз бях сред тези, които написаха това решение в работната група, но за съжаление не виждам някои текстове, които защитавах в хода на дебатите и затова ще ги предложа отново на вниманието на уважаемите народни представители.

Разбира се, аз също така споделям възраженията срещу този не съвсем прецизен и ясен израз "които поделят времето балансирано" и т.н. Затова искам да предложа една друга редакция: "... представени в парламента, като времето във всички дебати е балансирано". Мисля, че една такава формулировка е по-точна, защото когато разговаряхме с господин Вагенщайн специално имахме предвид дебатите като цяло. Всички дебати, а не конкретните дебати.

Освен това аз искам да предложа това, което поддържам и в работната група, и в комисията, в третия пасаж "по време на предизборната кампания Българската телевизия и Българското радио определят два пъти седмично време за тематични дебати" и поддържам становището си "включващи клипове, репортажи". Предложението ми е просто, за да може програмата, която ще пред-

ставим на зрителите, на нашите избиратели, да бъде по-интересна за слушане и по-интересна за гледане.

Вчера разговарях с господин Владков, който каза следното, че тези клипове, радиоклипове, които биха могли да бъдат или репортажи, които разбира се, всеки от дебатиралите би могъл да помоли режисьора да ги пусне в хода на неговото собствено време, тези клипове и репортажи биха могли през деня да звучат и да подготвят зрителя за темата на съответните дебати вечерта. Това беше предложение, господин Вагенщайн, на самия господин Владков, който каза, че технически това е възможно и с тях би насочило слушателите примерно към вечерните дебати. Така че аз поддържам това изречение да има тази редакция.

Освен това на втора страница в четвъртия пасаж предлагам да се запише следното: "изготвени по поръчка", обаче не изобщо по поръчка, а да е ясно къде по поръчка: "... по поръчка от екипи на Българска телевизия и Българско радио". Защото ние можем да си поръчаме на Берлускони или Максуел и т.н., а това не би трябвало да става. Така че изрично това е искането и то основателно да не се отнемат хлябът и на работещите в радиото и телевизията, по поръчка на Българско радио и Българска телевизия.

Аз с учудване виждам тези пасаж, ние се споразумяхме за този пасаж: "ЦИК създава експертна група" и т.н. на трета страница, но мисля, че предпоследният и последният пасаж на втора страница са излишни и предлагам да отпаднат. Достатъчна е тази експертна група, тя да се занимава с всички проблеми, именно като работна или като експертна група към ЦИК.

И позволете ми да предложа още един пасаж, с който предлагам да разнообразим тази програма, да не са само дебати, да предложа следния пасаж: "В хода на изборната кампания се предоставя на парламентарните партии възможността да представят по радиото и телевизията по една своя развлекателна програма от рода на политическото кабаре по 40 минути". И също така: "Два пъти в хода на кампанията партиите и коалициите показват дайджестови магазинни програми по 30 минути." Тоест от рода на миналогодишните предизборни студия, разбира се не с тази честота, а по един път в рамките на самата изборната кампания. Това правя като предложение, за да бъде наистина по-гледаема тази програма, която ние ще представим като предизборна програма на нашите зрители.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата за реплика господин Стоилов.

СТЕФАН СТОИЛОВ: Благодаря, господин председател. Използвам правото на реплика, без да искам да оспорвам казаното от двамата предишного-

ривши, за да ви придвижва към една по-работеща според мен формула, която междупрочем съгласувах и с господин Ескенази.

На първа страница, където се говори за балансирано участие на партии, според мен тази формула няма да работи. Изказванията подсказаха, че тя трудно би станала работна формула. Затова аз ви предлагам, госпожи и господа народни представители, да отидем към нещо, което действително има рационален характер като формула. Тук, в парламента сме две половинки - от едната страна парламентарна група с маса платформи, радикални и по-радикални, а тук има няколко коалиции. Диспутът е продуктивен в рамките на 60 минути, като се има предвид, че водещият изяжда около 20 на сто от времето, ако седнат да дискутират 4-5 души, максимум 6 души. Следователно да отидем към една формула, която включва по двама от двете страни или максимум по трима. С такова количество диспутите в рамките на 60 минути биха били продуктивни.

Аз моля представителите на комисията да дадат редакция, която обаче да отрази такава една формула. Уверявам ви, че тя ще работи. Тогава и представителите от тази част на парламента ще могат да изразят някои нюанси дотолкова, доколкото вече се оформят няколко коалиции.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има думата Росен Карадимов.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Уважаеми господин председател, уважаеми колеги! Ще се опитам да бъда съвсем кратък. Аз, започвайки да чета решението, нямам съвсем уютно усещане, тъй като то се позовава на основните положения на временния статут за Българско радио и Българска телевизия - един много хубав документ, който ние с вас приехме, но който за съжаление май остана само написан на книга, тъй като на практика Българско радио и Българска телевизия като че ли не спазват съвсем основния статут. Но така или иначе такъв документ като този, трябва да приемем.

Конкретно по проблемите, които стоят. Относно балансираното време, във всяка нормална държава времето е пропорционално на участието на партиите в парламента. Такава е практиката. Естествено е, че при нас ситуацията е такава, че ние не можем да отидем на такъв вариант. Точно затова тук "балансирано" изразява един компромис, който би бил разумен за политическите сили и не би изразявал максимализма на нито една от тях.

По-сериозни са проблемите, които постави господин Неделчев, а именно за клишовете и репортажите, които се правят по поръчка и под наблюдението на партиите и коалициите.

Първо, лично моето мнение е, че такива клипове и репортажи не бива да има и ще ви кажа защо. Тук са предвидени 2 минути за клип и репортаж. Аз преди да се запозная с това решение говорих с някои професионалисти и те ми казаха, че минималният оптимален срок за целта, която ние записваме тук, а тя е да се осветлят различни аспекти от платформата на дадена партия - минималният срок е около 6 или 7 минути. Това означава, че замисълът не е да се осветлява платформата. Замисълът е да се търси едно много по-директно въздействие. Всички знаем това директно въздействие по какви начини и с какви форми може да бъде търсено.

Освен това никъде тук не е предвидено право на отговор на човек, ако бъде засегнат в определен такъв клип, ако все пак до такива клипове се стигне.

И третият проблем

ЗЛАТКА РУСЕВА (от място): Хайде пак.

РОСЕН КАРАДИМОВ: Госпожица Русева казва "хайде, пак", но все пак това действително е много важно. Ако за вас не е, за мен е, защото цяла година съм бил плют, а вие сте била величана и никой не ми е давал права на отговор. Не дай си Боже и вие да стигнете дотам, но част от групата от дясно е стигнала дотам и се убеди в правотата на това, което се говори. Така че правото на отговор трябва да бъде гарантирано и подкрепям абсолютно господин Неделчев, който казва, че клиповете трябва да бъдат правени от екипи на Българската телевизия.

Във връзка с това, обръщам се специално към госпожица Русева, тъй като ние гласувахме в Конституцията един текст, който гласи следното, и аз ви моля за внимание колеги. Струва ми се, говоря съвсем разумно. В Конституцията е записано така: "Никой не може да бъде следен, фотографиран, филмиран, записван или подлаган на други подобни действия без негово знание или въпреки неговото изрично несъгласие, освен предвидените в закона случаи". Това е текстът, който е записан в Конституцията, но не е регламентиран като санкция в Наказателния кодекс. Аз съм съгласен да отидем на двуминутни клипове при положение, че ние в рамките на това Народно събрание, след едноседмичната почивка приемем поправки в Наказателния кодекс, които да гарантират санкции за такъв вид манипулации в личния живот на гражданите. Ако приемем това, мен няма да ме е страх от двуминутните клипове, които една или друга политическа сила би излъчила.

За да приключа, смятам, че има основание това, което каза господин Ескенази. Действително това са едни положения - възраженията пред Централната комисия, без съответни санкции и бих помолил Бюрото за обмисли въз-

можността. Така или иначе ние отново ще обсъждаме текстове от Избирателния закон, да обмислим в Преходните разпоредби...

ИВАН ГИНЧЕВ (от място): Хайде стига!

РОСЕН КАРАДИМОВ: Господин Гинчев, имам ли право да се изкажа?

ГЕОРГИ ПЕТРОВ (от място): Не, стига вече!

РОСЕН КАРАДИМОВ: Господин председател, имам ли право да продължа?

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Имате, говорете!

РОСЕН КАРАДИМОВ: Благодаря Ви.

Мисля, че в Преходните разпоредби, по-скоро в Административно-наказателните разпоредби, трябва да бъде предвидена санкция и съответно органът, който ще издава наказателно постановление на база констатацията на Централната избирателна комисия.

И за да приключа, като съм безкрайно любезен с хората, които ме слушат, бих желал по някакъв начин в това решение да се види цялостната програмна схема на телевизията през този период. Не забравяйте, че ние тук натоварваме с политически изяви едни институции, но имаме още такива предавания, като "Панорама", като "Отзвук", като "Актуална антена", като "Неделя 150" по радиото. Балансът между тези предавания ще бъде ли търсен с този временен статут и няма ли някои от тях да изместят по същество предизборната кампания?

Лично моето предложение е: "Панорама" да остане, но "Отзвук" и "Актуална антена" през този 20-дневен период да не работят.

Благодаря ви за вниманието.

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (от място): 20 часът е.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Има за изказване още 7 души. (Реакция на неодобрение в залата)

Има думата по процедурен въпрос господин Даскалов.

ВЛАДИСЛАВ ДАСКАЛОВ: Бих искал да се изкажа по процедурата. Госпожи и господа! Всички предложения, които досега се направиха, предполагам, че и онези, които ще се направят, включително и от моя милост, до голяма степен са технически. Затова правя процедурното предложение направените предложения досега и онези, които ще се направят, да ги дадем на председателстващия комисията да бъдат взети предвид и да има добрината комисията утре да ни прочете обработения, въз основа на направените предложения проект.

Благодаря ви.

Моля това да бъде подложено на гласуване и да прекратим дебатите за тази вечер.

ВЕЛИКО ВЕЛИКОВ (*от място*): Да прекратим не дебатите, а заседанието.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ НИКОДИМ ПОПОВ: Въпреки че нямаме кворум, гласувайте това предложение. (*Весело оживление в залата*)

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ ГИНЬО ГАНЕВ: Господа, кворумът има тайнственото качество да се явява.

ПЕТЪР БЕРОН: Колеги, искам да обърна внимание върху това, че ние пак си поделяме политическото пространство и програмното време между БСП и СДС като цяло. Държа много да се обърне внимание върху правата на извънпарламентарните партии, които тук абсолютно не са застъпени.

КЛИАРА МАРИНОВА (*от място*): Обърнато е, разбира се. Ти не си го чел докрай. Освен това сме в процедура на гласуване.

ПЕТЪР БЕРОН: Не е обърнато достатъчно внимание. Ние постоянно поставяме в неравностойно положение политическите сили, извън парламента, това не ни прави чест.

Благодаря ви.

ПРЕДСЕДАТЕЛСТВУВАЩ ГИНЬО ГАНЕВ: Пленарното заседание ще се проведе утре - петък, 16 август от 10.30 часа. Закривам заседанието. (*Звъни*)

(*Закрито в 20 ч. 10 мин.*)

ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛИ:

Гиньо Ганев

Никодим Попов